

SLOVENSKI NAROD.

Inškrtač vsek dan zvečer, izvenčni nodelje in prenike.
Inserat: Prostor 1 m/m × 54 m/m za navadne in male oglise 40 vin.,
za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravnštvo "Slov. Naroda" in "Narodna Tiskarna" Knaflova
ulica št. 5, pristlano. — Telefon št. 98.

"Slovenski Narod" velja v Ljubljani in po podlagi:		V Izvenčni:	
v Jugoslaviji:		celoletno	celoletno
celoletno naprej plačan .	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	" 50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	" 26—
1	7—	"	" 9—

Novi naročnik naj pošljejo v prvič naročevalno vredno **40 vin.** po nakaznicu.
Na samem pismenu naročila brez poslovne denarje se ne moremo izbrati.

Upravnštvo "Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, L nadstropje
Telefon štev. 34.

Doprino sprojema je podpisano in zadevno frankovane.
gg Rekopisov na vrata.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Kraj nesrečnega imena.

Pariz. Pred meseci so odpotovali naši delegati tja. Vsakdo jim mora priznati, da delajo, kar je v človeških močeh. Poznejša kritika bo morda dostavljala, da je premalo organizatorne sposobnosti v naši delegaciji, premalo velikopoteznega, premalo sodelovanja posameznih skupin. Tudi je premalo denarja in premalo razumevanja za propagando z vsemi sredstvi, potrebnimi za tuj milje. Lahko n. pr. so pripeljali s seboj v Pariz zaboje z denarjem za pariske žurnaliste, najbolj podkupljivo zaledno na celi svetu, zanje in za maršikoga drugrega so pripeljali tudi cel batjon lepih grešnic z naslovi in brez njih: »Vsako sredstvo je dobro, samo da pomaga«.

Mi vsega tega nimamo. Tudi v delovanju raznih skupin bi moglo biti marsikaj bolje. Vendar pa tu ne smemo iskatki vzroka neuspeha. Vzroki tiče globlje. Sokrivi smo mi vsi že dolgo pred vojno in med njo.

Nekaj uspehov, neoporečno zelo važnih, je naša delegacija dosegla. Brez dvoma je dosegla toliko, da smo biti nanošni in da ji bomo pripredili lep sprejem in ohranili hvaljen spomin. Vrniti se bo pa morala kmalu. Dnevi njenega delovanja v Parizu so šteti.

Križa konference, ki se je vlekla več mesecev, je izbruhnila. Lahi so se odpeljali: Wilson se zdi laška trma že nezorna, zato jim je izjavil: »Dobili ste historične meje Italije, vse velika razvodja. Trst in Istro, sedaj imate dovolj. Reko potrebujejo drugi. In Dalmacijo«.

Sedaj vemo pri čem da smo. Pol ti, pod jaz, pa bo obema mraz. Wilson se ni popolnoma udal laškemu imperijalizmu pa tudi ni popolnoma zmagal. Zato se ne bo držala londonska pogodba v celi obsegu, zato pa tudi izgubimo ozemlje do razvodja. Mogoče pride še kje do majhne korekture. Tretjina slovenske zemlje in vsa Istra pa bosta laška. Tako pravi Wilson.

Včerajšnja senzacija se je tudi razblinila v nič. Ono dolgo sporocilo Agence Havas je delo dunajskega šmonka. Mi smo že včeraj v uvodnem izrazilni pomisleki proti temu poročilu.

Več ali manj vseeno je, kaj poreko Lahi. Prej ali slej se bodo udali. Na prevar v njihovi domovini ne smemo razučiniti. Če pride, nam bo dobrodošel, če ne pride, ne bomo razočarani.

Sedaj vemo, pri čem da smo. Pol ti, trdim delom solidno svojo kraljevinu; da uničimo Trst; da ohranimo izgubljene in a vendor ne izgubljene del naroda. Notranja politika: Demokracija na celi črti. Zunanja politika: Isčimo si prija-

teljev, informirajmo svet, zaupajmo v svojo pravico in držimo svoj smodnik na suhem.

Naša delegacija mora v kratkem oditi iz Pariza. Izgube našega ozemlja ne sme podpisati niti Pasić niti Trumbić. Plačajte svoje hotelske račune, pozdravite in hajd na kolodvor!

JDS.

6. maja prične Narodno Predstavništvo zoper svoje delo. 11. maja se stane v Ljubljani zbor zaupnikov stranke.

Poslanci odhajajo s počitnic v Beograd s konkretnimi nalagami. Marsikaj smo se že njimi pogovorili v prazničnih shodih in sestankih. Ljudstvo zahteva v mnogih gmotnih in prometnih vprašanjih takojšnje rešitve. Treba je vendar že enkrat urediti uradniške prejemke in definitivno zadovoljiti železničarje, trgovski promet z inozemstvom, n. pr. izvoz našega vina, urediti promet in zlasti železnično ministrstvo, spraviti v mnogo hitrejši tek agrarno reformo ter likvidirati zneske, ki so potreben za naše vsečilišče.

Stranka je pri vseh teh vprašanjih odlično udeležena. Od praktične rešitve vprašanih je odvisna zadovoljnost ljudstva. Program je treba izvrševati.

Izvrševati ga je tudi treba v utrjevanju pravnih temeljev države. Narodno Predstavništvo mora dati začasno sankcijo raznim naredbam, istočasno pa določiti varstvo državnih ureditv in sredstva proti raznim neodgovornim hukščakom iz raznih taborov, proti hukščakom, ki delujejo po raznih organizacijah in stanovih in ki so krivi, da so dogodili in se dogajajo dogodki, ki sproti rušijo državne temelje. Če bi ne ostali osamljeni in če bi krivcev ne zadevala roka pravice.

Program je tudi treba izvajati pri sebi, v lastni hiši, v stranki sami. Trdno smo se držali med preobratom, s ponosom lahko trdimo, da smo danes najmočnejša organizirana stranka. To velja doma in v Narodnem Predstavništvu. Delati hočemo na to, da se bo vpliv te ljudske organizacije poznal doma in v Beogradu tako, kakor to zahteva volja ljudstva in zlasti kmetova. Pri nas ni izražen veliki kapitalizem. Interesi našega malega meščanstva niso in ne smejo biti nasprotvni kmetom. V zastopstvu stranke se mora poznavati, kje je večinja pristašev. Krajevne organizacije imajo tu svojo besedo.

Doba vzraja ljudi. Naše ljudstvo čuti jugoslovansko in demokratično in hoče videti urešenje svojih načel. V njihovem izvrševanju leži bodočnost našega ljudstva in naše države.

Podpisujte državno posojilo!

Zenska obleka (Bohinje) je bila preprosta, snažna in zelo mikava. Žene in dekleta so imele lase spletene v dve kiti. Žene so ju ovijale zadej krog kovinastega glavnika, dekletom pa ste viseli, okrašeni z rdečimi trakovi, prosto po hrbtni. Dekleta so si nad celom čez lase privezale še šapelite, t. i. ozek, črn barvanost trak. Po nekaterih krajih je bil šapeli 4 do 5 prstov širok, zadaj pa so bile nanj privedane bliesčice. Cez šapej niso nosile z vijajč. Žene vse in tudi nekatera dekleta so nosile platnene zavijace tako zavezane, da ni bilo videti las. Na zavijach, ki so jih nosila dekleta, so bile prisite v gube nabранa navadno idrijske čipke, čez te pa je bilo prisito z zlatimi ali drugimi pisanimi vezernimi okrašeno čelo. Zavijache, ki so jih nosile žene, niso bile okrašene, ker so čez nje zavezale še ečo.

Krog vratu niso imeli ničesar.

Na životu so nosile dolgo platneno srajco brez rokov, ki je bilo nekoliko videti izpod črnega vrhnega krila. To srajco, če je bila platnena, so imenovali interiat, če je bila volnena, pa »košulja«. Čez njo so si oblike kratek srajčnik s širokimi rokov in ozkimi zapenstniki; krog vratu in zapenstnikov je bil obšit s čipkami, na prsih pa nabran v goste gube. Pod vratom se je zapele z gumboom, na prsih pa z okrašeno iglo - zaponko.

Modre je bil kratek, črna, svilen,

Zagrebški župan Slovencem.

Zagrebški župan je izdal ta-le poziv:

Bratje Slovenci!

Dne 28. aprila t. l. bo vozil vlak v domovino naše narodne mučenike in velikane Zrinjskega in Frankopana. Prosimo Vas bratsko, da sprejmete ta vlak s slavljem in pjeteto — odpretega sreca —, kakor sprejema brat brata! Ob progri n. se vijejo naše trobojnike kot velik znak, da smo se ujedinili za vedno v ideji svobode in narodnega jedinstva.

Slava Zrinjskemu in Frankopanu, prvimi mučenikom velike, ujednjene Jugoslavije.

»Odbor za svečano proslavo i prenos prenos kostiju Zrinjskog i Frankopana.«

Dr. Stepen Štrukl, predsednik.

Anarhija v Celovcu.

Na velikonočni četrtek udrla je četa nemških vojakov, ki ni bila pijana, dopoldno ob kaki 11. uri v pisarno odvetnika drja Müllerja in začela tam razgrajati. Nekateri vojaki metali so vse akte, knjige in druge preminčine skozi okna, drugi zoper so se spravili na slučajno izvražčega drja Pirnat, katerega so preteplali. Poškodovali so tudi staro mater drja Müllerja, ki jih je jokajo prosila, naj odneha. Druga polna je bila pod okni, trgalca in raznala akte in to vse pred očmi vlade, polejše in officirjev. Tudi v hiši, kjer je komisariat, napravili so veliko poškodb. Soldatenrat je na to arrestiral dva od teh vojakov. Ker pa so zahtevali drugi vojaki, da se aretriranec takoj izpusti, moral je Soldatenrat tej zahtevi ugoditi. Vidi se, da niti Soldatenrat ne more več vzdržati miru in reda.

Stranka je pri vseh teh vprašanjih odlično udeležena. Od praktične rešitve vprašanih je odvisna zadovoljnost ljudstva. Program je treba izvrševati. Program je tudi treba izvajati pri sebi, v lastni hiši, v stranki sami. Trdno smo se držali med preobratom, s ponosom lahko trdimo, da smo danes najmočnejša organizirana stranka. To velja doma in v Narodnem Predstavništvu. Delati hočemo na to, da se bo vpliv te ljudske organizacije poznal doma in v Beogradu tako, kakor to zahteva volja ljudstva in zlasti kmetova. Pri nas ni izražen veliki kapitalizem. Interesi našega malega meščanstva niso in ne smejo biti nasprotvni kmetom. V zastopstvu stranke se mora poznavati, kje je večinja pristašev. Krajevne organizacije imajo tu svojo besedo.

Doba vzraja ljudi. Naše ljudstvo čuti jugoslovansko in demokratično in hoče videti urešenje svojih načel. V njihovem izvrševanju leži bodočnost našega ljudstva in naše države.

Spomin Zrinjskega in Frankopana.

Na dan 30. aprila vsakega leta hodili so hrv. akademiki z Dunaja v Dun. Novo mesto počastiti spomin svojih narodnih mučenikov; pridružili so se jim časih ta in oni iz Gradca, tudi kateri Slovenec. Na dvorišču neke hiše, ki stoji na prostoru, kjer sta bila sojena heroja, obesil je zastopnik hrv. akadem. društva. Zvonimir venec ob vzkliku: »Slava Zrinjskemu in Frankopanu!« Preprost a pretresujoč spomin. V tlaku na trgu, kjer je krvnični izvršil svoje delo, vidi se kakor pravijo — še danes križ iz črnih kamnov. Poleg ob vnanji steni cerkve pa so Habsburžani napravili spomenik, vreden njih verodostomi, ko so prelomili vitezoma dano obljubo proste poti. Napis se glasi:

Quia caecus caecum duxit, ambo in hanc foveam cederunt, — Dicte mortales, ex casu discite nostro observare fidem regibus atque Deo! Quia je slepec slepca vodil, padla sta

oba v to jamo. — Učite se, ljude božji, iz najnega slučaja, ohraniti zvestobo kraljem in — Bogu!!)

Nekotra podlost, okrutnost, maščevalnost, hkrati blasfemija se zrcali iz teh besed! Toda kolo usode se je okrenilo: rabli so padli v jamo, izgnili so. Zrinjski in Frankopan pa sta vstala od mrtvih. Posvečeni ostanki njunih bodo sledje počivali v zemljini domači.

Večna slava njih plemenitemu imenu, slava njih junakemu delu in spomini, ovezanemu z mučenisko krvjo! Pri tej prilici se tudi hvaležno spominjam našega sobovjevnika Ivana Erazma Tatembaha. Casten bodi i njegov spomin. Dr. V. M.

Uradniškemu vprašaju.

Slovenski uradnik je sposoben, v službi vosten in natancen. To mu je celo avstrijska vlada morala priznati. Sicer je sistematično odklanjala sprejemanje posameznikev; toda na zunaj je varovala svoj dekorum, tako da le se ni nikdar izpozabilo, da bi naredbenim potom slovenskim uradnikom odrekla prejemke, ktere je dovolila nemškim in drugim. S tem nas je oblagodarila še le lastna država.

Ministrska naredba objavljena v 78. številki »Uradnega Listca« dovoljuje državnim uslužbencem povlaščenje državne doklade, a razločuje pri tem tri vrste: 1. Na Hrvatskem in v Slavoniji dobitjo to povlaščenje od — marca 1919, 2. v Bosni, Hercegovini, Bački, Baranji in Banatu od 1. aprila 1919, a 3. v Dalmaciji in Sloveniji od 1. maja 1919. Ali je smariti v Dalmaciji in Sloveniji pozneje nastopila uradniška boda vsled nezmožnosti draginje? Menda ne, ker je pri železničarjih povlaščenje določeno ravno narobe: v Dalmaciji in Sloveniji od 1. marca 1919, v ostalih dežetah pa od 1. maja 1919.

Zakaj to? Pač zato, ker so železničarji grozili s stavko. Ali mar vlada misli, da bi bila stavka državnih uslužbencov brezpomembna? Naj se vstavi poslovanje na okrajnih glavarstvih in na sodniji — o pošti niti ne gorovim — pa bo se video, kakšne homatije bo do nastale! Stavka davčnih uradnikov bi občinstvu znabili bila celo prijetna, toda gotovo ne tistim zgornjim, ki so danes gluhi za uradniške želje. Tudi na šole se je naše ljudstvo že navadiло in spoznalo njih potrebe, da jih ne marogrešati. To se vidi iz nevolje, ki vladajo vsled tega, ker so po zadnjih premeščanjih nekteri kraji skoraj brez učiteljev.

Državni uslužbenci ne grozijo s stavko, ampak čakajo potrebitivo, ker se zavedajo nevarnosti, v kateri bi prišla mlada država. Vlada pa se mora zavedati svoje dolžnosti napram njim. Politični voditelji morajo imeti toliko poguma, da proti davkoplacičevalcem zastopajo interes državnih uslužbencov. Čim več kdo davka plača, tem več

Iz knjige Henrika Jurija Hoffa: »Historisch-statistisch-topographisches Gemälde vom Herzogthume Krain und demselben einverleibten Istrien. Ein Beitrag zur Völker- und Länderkunde. (Ljubljana, 1808, str. 32), posnemo:

Uskoti so v 15. veku prišli iz Srbije in Bosne na Kranjsko, imenujejo se Vlahi.

Moška obleka: rdeča ali črna čepica; srajca kratka, spredaj odprt; suknjič in hlače pošte z vrvicami. Volnene nogavice; opanke. Laste počesani na peči ali na kratko postriženi.

re Ljubljane; po regulaciji Ljubljance ho dobila Ljubljana krasno nabrežje. Skozi mesto se bo vil nekak benetski »Canal grande«, ob katerem se bo razvilo novo življenje: tudi tu bo treba rešiti mnogo problemov. Stavile se bodo nove zgradbe, n. pr. univerza, razna ravnateljstva, pošta itd. Okrog mesta bo rastla industrija: stavile se bodo dežavne hiše itd. Vse to se vprašanja, na katera je treba misliti že danes — (da se misli, dokazujejo članki v listih) — in vsa ta vprašanja bi mogel reševati klub, v katerem bi bili zastopani arhitekti, inženirji, zgodovinarji, umetniki, zastopniki delavstva — sploh vsi, ki jim ježi bodočnost Ljubljane in njenega prebivalstva na srcu. Treba je misliti za sto let naprej. Baje so se prejšnji načrti, ki jih je imelo mesto, izkazali kot nezadostni za veliko bodočnost, ki jo bo imela Ljubljana kot središče slovenskih pokrajin. Treba bo novih načrtov, ki bodo zadoščali vsem modernim razmeram in razvoju mesta v bodočnosti. Klub bi mogel v tem oziru svetovati in eventualno odločati. Ljubljanski bele Ljubljane bi tu mogli podajati svoje predloge, opozariati na to in ono, in skrbeti za to: da se ohrani, kar ima Ljubljana lepega iz preteklosti, in da se ves nadaljnji razvoj vrši po nekem načrtu. Kolikor močče v soglasju z dosedanjim značijem mestna. Tak klub bi lahko uspešno podpiral vse, kar bi se izkazalo za potrebno, da bomo pustili potomcem take osnove, na katerih bo bodočnost lahko naprej zidala. Tu bi se dalo rešiti vprašanje našega sloga in ornamentike. Zdaj je še čas, predno se začne vse krizem stavit. Pozneje bi bilo lahko mnogo zamudil smemo dovolj. Zato naj se poprimejo te misli vsi, ki misijo, da so po-klicani.

Iz ječe „Gesult“ u Trstu.

Mračno je v naši celiči, in to vedno, kadar so čez nebo razpeti oblaki. A ne samo mračno, tudi zato, da je in usmraden zrak vpliva na novega arrestanta tako, da se mu ob prvem izprehajaju (po dvorišču se izprehajamo vsak dan pol ure) kar vrti v glavi.

Davi pa, ko nas je ječar vzbudil, blito je vse bolj svetlo. Skozi zamreženo okno smo videli sinje nebo. In sveža slica se je spomnila tudi naše celične in jo po tolkem času osvežila, razčistila. Ce si stopil na trikrat zamreženo okno, videl si, kako je sever razjasnil vso okolico. Morje je zadobilo temnomodro barvo; nad njim so letali galebci in se skrivali za visoke stavbe, ki leže med našo Žejuitsko: ječo in tistim koščekom morja, ki se ga vidi skozi okence. Hišice, ki so razpoložene po desnem obrežju, so v tem izčiščenem ozračju, kakor da bi jih danes ponosno pobili. — Okrašene so z drevjem, oblečenim v mlado zelenje in posute z bujnim cvetjem. Tam proti koncu tega obrežja se jasno vidi sivo kraško skalovje, ki spominja po svojem značaju in obliki na naš skalnatki Kozjak (blizu Ilirske Bistre). Pod njim je tik morja krasni Miramar, obsevletjen od jutranjih žarkov solnca, ki bode pokukalo v našo kamnico šele ob zatonu.

In misel mi je v tem zbežali čez tisto skaloje in Miramar v mojo rodno vas in pogledala v mladostna leta, ko sem prost vsega, pasel svojega strica Krave in kobilu po kraških »ogradah«. Velikanska razlika med sedanjim in mladostno dobo, med obema zija neizmerno črno brezno. Take krasote bi morada ne videl kot svoboden človek; morada jo vidim zato, ker je onkrak omrežja, ker hrepem, da bi jo gledal prost, in ker ne poznam dneva, ko mi bode dovoljeno stopiti iz velikega železnega portala, brez verig na roki in brez vojaka z nasajenimi bajonetom.

Zivljenie je v jutranjih urah bolj resno, pusto; vsi smo nekani zamišljenci. Novinci (večina tihotapci premire čerte) nam priopovedujejo, kako tvegajo življene za zasluzek, kako jim letajo krog ušes krogje in kako se vdujajo obmejnimi stražam s polnimi nahrbtiki.

V opoldanskih urah zaškrpljejo teško vrata in izpuste nas pol ure na dvorišče. Sveži zrak, ki se ga nasrskamo v sistem skromnem času, zlasti pa če je ljubo solnce pobarvalo naša lica z latko rudečico — nam vlike vse drugo življene, kar se pokaže v celiči, ko za naši zopet zaškrpljejo močni zapahi; živahnost, veselost, mile narodne pesmi, razne nedolžne žalogue. Vse to prehaja polagoma v razposajenost, slednjic z naraščajočo nočjo v vihrovost.

Preganjanje je še vedno na dnevnenem rednu. Čisto nedolžni mladeniči, a tudi 70letni starci; — krivico branijo z ječami. Okrog tisoč nas je. V preiskovalnem zaporu so po en mesec, a tudi po dva do tri (kakor n. pr. ajdovska sedmica).

Sirijo se o naši mladi domovini razne črne vesti, n. pr.: da ruski snežkopni in da vode že preplavljajo vaše i naše kraje; dalje da je sloga treh Velikih mož razbita. — Ne verjamemo!

Ogromna večina je mnenja, da nas rešijo vode... Trezni in hladni skušajo ovirati, a podere vse poskuse tista večina.

O umetniški vzgoji našega naroda.

Misli in predlogi k prenosovi naših šol.

Fr. Suhar.

(Dalej.)

Tako raste pomen risanja od prvih najskromnejših svojih rezultatov do meje, kjer se bliža umetniškemu delu

boli in bolj. Tam služi pojasnjevanje predstav, tu pa estetičemu četu in razvoju estetičke edicije.

Ta estetička sposobnost je velike važnosti potem za razvoj domačje umetnosti, posebno pa že domačje umetne obrti. Na načrtu izvajajo tuji narodi svoje mašineline izdelke in nas izkoristi, ker kupujemo njihov »šund«. — Naša domača obrt pa, ki je še pred kratkim rasveseljevala kupce z okusnimi domačimi izdelki, propada in se umika invaziji tujega blaga, ki se ga naši sosedi radi iznebe za naš dober denar. — Zato je danes velja avarilo, ki ga je izrekel Diderot: »V industrijskem tekmovalnem boju narodov bo trajno vzpel tisti narod najbolje, ki pogar proizvodil sodi doma največje število vzgojenih otrok. Narod, ki svojega okusa ne razvija, podleže silnejšem razvitemu okusu kakega sosednjega naroda in se mu davčno zaveže.«

Seveda pa ne zadostuje za vzgojo razumevanja vpodbajajoče umetnosti samo risanje ali recimo modeliranje — Treba je tudi vaje v gledanju. Treba je mnogo videti in to prav gledati. Da se ustreže tej zahtevi, uvedli so moderni pedagoški opazovanje, ogledovanje, motrenje umetnosti.

Nemška literatura je v tem pogledu, kako je gojiti z motrenjem umetnin umetniški čet, izredno bogata. — Od kar je hamburški ravnatelj muzeja Lichtenwark gojil ta pouk o umetnosti in izdal svojo knjigo »Übung in der Betrachtung von Kunstwerken«, se je mnogo videlo bolj. A kljub temu še sedaj v Nemčiji niso nazori jasni, če tudi se načelno načela potreba tega opazovanja. Zbudovalo pa se je to spoznanje, kakor mnogi nazori o umetnosti vzgoji po impulzih iz Amerike in Anglije.

Zlasti znano je ime angleškega estetika John Ruskina, pod čigar vplivom se je razvijalo vse umetniško naziranje novejše dobe zlasti še v umetničnih obrti. In kako pri nas? Malo se še misli na to! Ali bomo šli mimo teh povojavov na narodnozgojnem polju? Ali nam ni treba iskati tu virov za vzgojo najširših slojev našega naroda. — O tem ni dvoma! Kdor nam je ustvaril našo obrtno solo, ima več zaslug za narod, kakor ustavnitelj gimnazije v kakem zakotnem mestecu. Le še ved umeštne obrti in več razumevanja za njim in za umetnost! Dajte pa nam pred vsem narodno galerijo!

A sedaj gre še za pomen opazovanja in motrenja, vpodbajajočih umetnino v naših šolah in za metodo, kako se naj gledejo, motrijo.

Če pregledamo nemško literaturo v tem oziru, ne more nas zadovoljiti Lichtenwark se je postavljal na stališče, da se je naslanjati v prvi vrsti na domačo umetnost in kolikor mogoče na originalne. Rein je pribljujeva tega mnenja, ki ga moramo podpisati z obema rokama. — Poznejši razvoj pa kaže, da se hočejo oddaljevati od teh nazarov. V šolo hočejo uvesti reprodukcije umetniških del in na tej podlagi razlagati umetnine.

Tu nista izvzeta ne Strzygowski, ne njegova vestna posnemovalka Luisa Potpertschniggova, če tudi se priporoča čitati njiju dela.

Res je, da je reprodukcija tehnička danes razvita do skrajnosti, da so reprodukcije, ki ne zaostajajo mnogo za originali, da se pečajo umetniki sami z reproduciranjem in ustvarjajo originalne lesoreze, litografije, barvne litografije, tri in četverobarvne autotipije in takor se že vse to imenuje. Pa kaj nam bode vse ta materijal? — Če tudi je bil pred vnojno po ceni, vendar ga nimamo kar pri roki. — Mi bi ga šele morali za sebe večinoma ustvariti. Na to je gotovo misliti. Ne smemo niti v tem oziru biti odvisni od nemške umetne obrti! Čehi so nam veliča pomoč, imajo vsega in dobrega tudi na tem polju. Pa dalec je v Prago. Če nam bodo bližja, bomo itak njeni pomoci tudi tu iskali. — A naš troedini narod mora imeti sam prvorstne reproduksijske zavode, ki bodo z vsem onremljeni; ne samo biti še tu odvisni. Reprodukcije bodo igrale vlogo v umetniški vzgoji in še večjo na umetniškem in književnem trgu, a prvo vlogo pa naj bi pri nas vendarje igrali v sistematični umetniški vzgoji originali. Imamo namreč še toliko umetniškega materialja v originalih, da nam še ni treba segati po reprodukcijah, zlasti po slabih. Samo unočevali ga nismo zadosti do sedaj! — Domam tamo umetnine, pa so nam taje. Za svoj umetniški okus si izberemo tuje hrane, kakor tudi hodimo v gledališče rajši gledat dunajsko in pariško opero ter nordiško drama, kakor domačo ljudske igre ali Jurčevske Turomere.

V vasi stoji cerkev, veličasten, početen hram, svetloče naših dobrih vaščanov. — Zamaknjeno gledajo v obraz svojega svetega Jurija, patrona farnega. Pa sem prepričen, da tretjina župljanih ne misli nikdar na to, da je ta slika umetvor našega najslavnnejšega umetnika Jurija Subica, ki ima v kompoziciji in tehniki svoje velike vrline. (Dalej vpravilni.)

PODPISUJTE DRŽAVNO POSOJILLO!

Dr. Vladislav Rovšek:

Ex eo 10%.

Z nekravo revolucijo smo 20. v. notoka 1918 izstopili iz državne svesne avstrijskega cesarstva. Nekrava je bila revolucija, ker je naredil v redki enočinstvenosti del izraza svoji volji, da bodo biti svoboden, da noče dalje pripomavati vezij, ki so ga držale v nenaravnih sponah, da hoče sam odločevati o svoji usodi. Spriče tej mogočno izrazeni volji maločestivim zastopnikom dotedanega gospodstva nad nami ni kazalo drugoga, kakor resignirati. Ni se to zgodilo zakonitom potom, niti se ne da trditi, da se je izvršilo sporazumno, zato govorimo o revoluciji.

Stavimo si vprašanje, kakšen položaj je nastal za nas, za Slovenijo, v ustavopravnem pogledu.

Naša vrhovna oblast je bil tedaj v Narodnem veču v Zagrebu. Nanje je prešla vse zakonodajna pravica, to se pravi, njegove naredbe naj so nadomeščale zakone, ki bi jih bila smela sklepati le kaka zakonodajna zbornica. To svojo pravico je Narodno veče glede ozemlja Slovenije preneslo na tedanje Narodno vlado v Ljubljani. Pravilo bi bilo, da je Narodna vlada razveljavila vse dosedanje avstrijske zakone in na redbi ter jih nadomestila z novimi, le te pa predložila plenumu Narodnega veča kot svojemu nadomestnemu parlamentu. Razveljavljanje vseh avstrijskih zakonov in naredb ter nadomestitev z novimi je eden od določil 24. julija 1917 izdane naredbe mogle obdržati svojo pravno veljavo le, ako so bile pravčasno predložene narodnemu predstavništvu in ostale v veljavi le s pogojo, da jih je ministrstvo bilo odstopilo v odboru vodilnega.

Poverjeništvo za pravosodje je v svoji prvi naredbi od 31. oktobra 1918 izreklo, da ostanejo vse zakoni ter na redbe v veljavi. Cisto umeštno, ako smo hoteli vzdržati pravno kontinuiteto in ako nismo hoteli anarhije. Seveda je smatrati naredbo mutatis mutandis in v kolikor ne bodo teh zakonov in naredb premenile naredbe Narodne vlade ter njenih poverjeništev. Prav isto naredilo je izrekla Narodna vlada dne 14. listopada 1918, v svojem od predsedstva Nar. veče odobrenom statutu, kjer pravi v točki XVII., da vse danes veljavni zakoni in vse danes veljavne naredbe, kolikor ne nasprotujejo tem določilom (se prehodne uprave), ostanejo do preklica ali izpremembe v veljavi. Vse naredbe Narodne vlade, kot revolucionarne vlade, so tedaj pravovljene in obvezne za vse stanovalce Slovenije.

Z znamenito adreso, sklenjeno dne 24. listopada in predano regentu Aleksandru dne 1. grudna 1918, je Narodno veče sporočilo sklep, da izvrši odslej vladarsko oblast kralj odnosno regent; ustavljajo se načelo ustavnosti in parlamentarne odgovornosti vlade; na redno predstavništvo določi po modernih parlamentarnih načelih odgovornost vladavine. Pravica, izrekla sodbe v imenu kralja, je eminentno ustavna pravica, ki jo v konstitucionalnih državah more podlejati le zakonodajna zbornica v svojem osnovnem zakonu. Na ozemlju Slovenije do danes ni razširjena niti ustava kraljevine Srbije, niti nam niso dali kakde prehodne ustawe. Ministrica naredba ne more suplirati zakona, tem manje, ker gre za državni zakon, ki ga s kako zasilno naredbo ni mogoče niti ustanavljati, niti izpreminjati. Dolžnosti ministristva je torej bila, da je svoj namen razložilo narodnemu predstavništvu ter le-to pozvalo, da sklene zakon v tem smislu. Pri tem se niti nočem spodlagniti nad dejstvom, da nimamo še redno voljene zakonodajne zbornice.

Druga naredba je od 7. sušca, ki jo je izdal celo samo predstojni minister za prehrano, sklicuje se na podoblasti ministrskega sveta od 27. svinca. Naredba se obraha proti vsem izredkom avbobne trgovine, stopa na pretežih tapcem, prekupevalem in navajalcem cen ter določa za prestopek kazenskih 20.000 K ter 6 mesecov zapora. Naredba, ki je na sebi zdrava, nosi torej vse znake zakona. Toda naredba ni bila predložena — vsaj znano mi ni — narodnemu predstavništvu. Ze naše ozemlje ni v pravni veljavi.

Službeno Novine od 10. mal. travnja nam zopet prezentirajo naredbo ministrskega sveta od 25. svinca, ki določa, da se na podstavi čl. 53 srbske ustawe (sic!) veljavnosti poglavja IX. v skonskega kazenskega zakona razširja na vse ozemlje kraljevine SHS. Puščam na strani kritiki, ki pravi, da ne gre novelirati kakega zakona s tem, da se poglavje drugega zakona izvrši iz njene celote ter ga kraljevsko prenese v okvir zakona, kojega ves sistem je bistveno drugačen. Opisčam očitki, da se na tak način kvare lepotu zakona. Pozdravljati bi bilo naravnost, da se naš kazenski zakon izpremeni in dopolni s sedajnim razmeram primernimi določbami n. pr. glede žaljenja veličanstva, glede zločinov proti državi in njenim napravam. Toda vse to je danes mogoče napraviti le zakonitom potom, posredovanjem narodnega predstavništva. Kaka ministrica naredba ne more obvezati, pri čemer je še ne opravičeno, ako se sklicuje na sklep ministristva od 25. svinca, torej pred sestankom parlamenta. Zakaj tudi v tem slučaju bi naredba moral biti predložena narodnemu predstavništvu?

To so najeklatantnejši primeri za stanje, ki je izrazeno v naslovu: ex-le-Vlada — tudi deželna — naj bude previdna s svojimi »naredbami« in na skrbi, da pridobi sanje odobrenje našega predstavništva. Odgovornost, ki si jo nalaže, je velika. Ta izvajanja nima svoje osti obrnjene proti nikomur. Alzacio in Loreno bodo pač odstopili, toda s tiso misijo, da si jo že kdaj pozneje zoperi vzemijo, ker ni bilo plebiscita. V avstrijskem, danskem in poljskem vprašanju se bodo sklicevali na 14 Wilsonovih točk, ker so na temelju teh točk svoječasno ponudili premirje. In vsaki odškodnini, ki se jim ne bo zdela pravilna, se bodo upirali in se pri tem sklicevali na te točke. V poljskem vprašanju Nemci ne morebiti pravični. Nemci računajo, da so Mazurji tudi Poljaki in Gdanski, mu se bodo tem manj odrekli, ker se je Antanta vklonila že v vprašanju izkrcaja Hallerjevih čet. V zadeti voljni odškodnini je konferenca v teoriji rešila načelo nonplus nemičke odgovornosti za vso skodo, v resnic na izledila, da bo zelo znižala pravne zahteve. Londonski »Economista« pravi, da bi Nemčija morala plačati načinek 3 milijarde funтов in še še še zdi težo

za ukasov, ako so to kakršnile narobe k že obstoječim zakonom in pravoveljavnim naredbam, ali naredbo v smislu navedenega pooblastilnega zakona. Vsa zakonodajna pravica je od tega dne dalje prešla izključno le na narodno predstavništvo; samo ono sme izdajati zakone, poleg njih so naredbe, ki naj nadomestijo zakone neveljavne. Ta ustavnopravni položaj velja čisto gotovo za Slovenijo, niti manje za Hrvatsko, še več pa za bivšo kraljevino Srbijo, sode, codec po njenih še rigoroznejših ustavnih določilih.

Vašno je vse to vedeti, da moremo prav presoditi veljavnost po 20. grudnu 1918 izdanih naredb, tako onih ministrstva, kakor onih dež. vlade. Vse do 1. sušca 1919 izdane naredbe bi do odborenja s strani narodnega predstavništva ostale v veljavi le s pogojo, da jih je ministrstvo bilo odstopilo v odboru vodilnega. Prav

mogoče. Sedaj pravijo, da bo moral Nemčija plačati v letih 1919, in 1920. eno milijardo funtov. O nadaljnji vstopi bi odločila po poteku tega leta medvezniška komisija, ki bo upravljala odškodnino. Mirovna pogodba bi v tem slučaju tudi ne mogla povedati ničesar o razdelitvi odškodnine med zaveznike. Največja težava za plačilo leži v tem, ker je nemška marka izgubila svojo plačilno moč. Finančna komisija bi zato upravljala periodična plačila in izročila zaveznikom le one zneske, na katere ne bi valutne težave neugodno vplivale. Ostanebil bi se naložil v nemških vrednostih, dokler bi se valuta ne izboljšala in bi se tako del nemških vplačanih mark sčasoma izročil zaveznikom v njihovi vrednosti. S takšnim ali podobnim sistemom mislijo Angleži iztisniti iz Nemčije večje zneske, in ti sistemi pričakujejo, da se Nemčija zoper dvigne in da je zaveznički ne bodo pri tem dvigani delali težav.

(Konec prihodnjic.)

Bosanske stranke.

Podajam kratek izvleček Rivetovega članka v »Tempusu«, ki obravnava na široko bosanske stranke; skoro tako jih je, kakor na Hrvatskem, še ostreje so začrtane.

»Srbska Zora« je glasilo vsebinske struje, čije voditelj je odvetnik Štrkić. Da ni posebno močna, se razvidi iz dejstva, da so v prosincu bosanski črkostavci sklenili stavki proti takemu pristranskemu listu.

»Jugoslavija« je glasilo hrvatske narodne zveze, kateri načeljuje bivši minister prvega jugoslovanskega kabimenta Sunarić. Ta katoliška struja je za federalizem, a ne dela opore konstituciji Jugoslavije. Primerjati se da z napredno demokratsko stranko na Hrvatskem. Sunarić je izjavil med drugim: »Za bosanske muslimane, kakor tudi sicer za hrvaško zemsko plemstvo, boj proti centralizmu ni samo politična in verska stvar. Pride še agrarno vprašanje. Muslimanski a g e in b e g i so zemljiški posestniki. Njih svet imajo v najemku in teti na podlagi srednjeveških, patrijalnih pogodb. Srbi, ki ne poznajo domačevstva, so uvedli v jugoslovanske programe razdelitev zemlje, in v tem naporu jih podpirajo demokratske stranke v pokrajini nekdanjih Avstrije. Age bi prav radi privolili, se zdi, v odkup svojih posestev, ali se upirajo načrtu zapleme in razdelitve, ki ga podtikajo novi vladi.

Mohamedanci premorejo dvoje novin, najmlajše so »Jednakost«, urednik jih je gosp. Svrz, ki se je na zagrebškem vsemčilišču navzel več slovenskega duha, nego ga je dala nekatemer njegovim sovernikiom alma m a t e r v Pešti ali na Dunaju.

Ko je naredil obisk pri vrhovnem dušnem pastirju prerokovih duš (do 2 milijona v celji Jugoslaviji) — reis — ulema Djemaludin, je francoskemu po-ročevalcu tožil o nekih nasilstvih — — omenja radikalne demokrate za glasilom »Slovenski J u g« in voditeljem Nježićem, odvetnikom iz Sarajeva. Pred vojno je bila to le narodna skupina srbske mladeži v Bosni. Princip in Čubrilović, ki sta izvršila napad na nadvojvodo Ferdinand, sta spadala semkaj. Odslej je združena s srbsko kmečko frakcijo.

Ta stranka se močno približuje mladoradikalcem v Srbiji; kot oni je zmerno centralistična. Loč se od njih v socialnih vprašanjih, kjer se kaže bolj korenita v zahtevah po reformi nego Draškovičevi prijatelji. Namerava se pa vseeno striti s to poslednjo, da stvari veliko jugoslovansko radikalno stranko.

V svoj načrt so vpisali radikalni demokratje najprej poljedelsko vprašanje, o katerem smo imeli priliko govoriti. Zahtevajo, da se odpravi institucija kmetov (najemnikov). Po njihovem mora biti oratar lastnik grude, na kateri robot. Zahtevajo nadalje z neko nejasnostjo, ki je značilna za slovenske teorije, »postopno socijalizacijo posestev, da se po družbeni evoluciji zavre pohod nastajajočemu boljševištvu.«

Gleda državne oblike prepišem dobesedno stranki načrt, kakor mi je bil izročen. »Demokratsko — socijalna monarhija z dinastijo Karadžordževićev. Edina kraljeva — ali predsednikova (1) — pravica je predstavljati narod. Osredotočenje vrhovne oblasti, zakaj dokler bodo uradno obstoja tri imena (Srbi, Hrvati, Slovenci), ni možna jugoslovanska narodna zavest. Centralizacija pa naj se vendar ne vrši brez potrebe širokodušnosti, da se ne žalijo pokrajinščaka in tkzv. narodna čustva in predsodki. Potemtakem je neobhodno potreba dati najširji self government (samoupravo) okrajem in okrožjem, ki morajo — vsaj spočetka — obsegati bivše zgodovinske meje.«

Radikalni demokrati zahtevajo ločitev cerkve in države. V zunanjem delokrogu se izjavila ta stranka za vezovo z demokratskimi velesili: Francijo, Anglijo, vstevši Italijo. Končno se izraža za balkansko politiko, ki bi predvedla Bolgarijo v Jugoslavijo in ostale vlasti polotoka v balkansko. Zavezni program se pridružuje doceca Wiltonovi predlogi o Družbi narodov in zeli splošne razorožbe.

Se neka druga stranka nih med dvema smerema, liberalno in šovinski, slovansko in srbsko, to je narodna demokrata stranka, ki je bila prej bosanska in se vresosnavila v jugoslovansko frakcijo. Nje leader, dr. Visiljević, ki zbirja svoje pristaže po Hercegovini, je podpisal poziv jugoslovanske Lige v Zenovi, kateri vsebuje imena časnika za Jugoslavijo. Izkazuje široko svobodništvo. Dasi pa je

omenjena liga za federalizem, Je ta struja vseeno centralistična. Odkrito je nasprotva velesrbškemu pojmovanju, a vendar oznanja državno obliko, načoli zmožno privesti to, česar se boji.

Prihajamo k socialistom. Oficijsna struja, ki izdaja »Glas Slovoda« in ima svoje geslo od bratov Jakšićev, je mednarodno-zimmerwaldska. V narodnem oziru zahteva Jugoslavijo, spadačo v balkansko konfederacijo, opremljeno z isto vladavino.

Ta frakcija je dobro organizirana. Zelo se giblje, vznemirjava je Srbe, ki so pravkar ustanovili dnevnik »Zvono«, ki se izdaja za zbiralische socialistische stranke, s centralističnim in monarhičnim programom. Skratka, to je odgovor socialistične stranke, ustanovljene na Hrvatskem po Srbu Karaču. Nekateri dissidenti bosanske službe so socialistične skupine so prišli pod »Zvono« prapor.

A. D.

Novinski pregled.

»PRIMORSKE NOVINE« pravijo za dan Vstajenja, da je to prvi Uskrs, ki ga slavi naš narod v svobodi po dolgotrajnem trpljenju in muki. Ali to še vedno ni Uskrs vsega našega naroda. Slo se je za pravo uničenje našega naroda. Švabsko — madžarski imperialisti so hoteli na pogorišču jugoslovenskih dežel graditi svojo bodočo srečo in sedaj, ko se je njihov načrt tudi z našo pomočjo izjavil, naj bi prav naš narod prvi občutil na svojem telesu nove verige robstva! Ali je to mogoče? Ali je še kje narod, ki bi se prednrial držati še danes v robstvu znaten del enega naroda, kateremu so začetniki prošle vojne hoteli zapeti poslednjo posem? Ali je mogoče, da se po onih velikih mislih, ki so omogočile zmago nad strašnimi sovražnikom, že dobijo državniki, katerih prav nič ni izučila strašna usoda, ki je zadel centralne države? Uskrs naše slobode bomo mogli proslaviti šele takrat, kadar bomo videli svobodne tudi one brate, ki se ječe pod tujem jarmom.

»JUGOSLAVENSKI LLOYD« piše o svetovni železniški zvezi, rekoč, da se treba spomniti, v kakih prometnih razmerah smo živelji poprej in kakve smo imeli z zapadno Evropo. Bili smo sicer v Evropi, ali pravzaprav izven Evrope. Popraviti se mora to. Danes že teče po naši državi orientirni ekspresni vlak, ki nas veže z metropolami zapadne Evrope in z deželami vzhoda. Tamo smo bližje velikemu svetu, od katerega se je nas oddaljevalo z vsemi mogočimi umetnimi zaprekami. Temelj je postavljen in ko se urede prometne prilike, bomo imeli izvrstno svetovno železniško zvezo.

»VENKOV« se bavi s pritožbami glede na držanje Čehov v našem sporu z Italijo in pravji: Zadnje čase čitamo v jugoslovenskih listih pritožbe radi simpatij Čehov do Lahov. No, imenom češke javnosti moramo izjaviti, da kakor poprej tako gojimo tudi sedaj jednak simpatije za Jugoslavane. Med Čehi in Lahi ni sedaj nikakih sporov, zato Čehi nimajo razloga, da bi nastopali proti Lahom. Doslej se je razvrljalo o trgovske — političnih odnosih med obema narodoma in v ničem drugim. Na Češkem se postopa z Lahi vladljivo kakor s Francozi, Američani in Angleži. Uverjavamo pa Jugoslavane, da tudi Čehi niso mirne duše sprejeti vsega onega nasilja, ki ga zagrevajo Lahi nad Jugoslovan in da niso ravnušči glede njihovih zahtev na Jadran. Ni več daleč trenutek, ko bodo Čehi dokazali svojo bratsko ljubezen do Jugoslovanov ne samo z lepimi besedami, marveč tudi z odločnim delom.

»UČITELJSKI TOVARIŠ« priobčuje članek g. Andreja Skulja o preosnovi naše ljudske šole v kmetijskem oziru. Vsebinu članka je strnjena v nastope resolucije: 1. Šola mora biti urejena in oskrbovana enotno, in to ne potom posameznih občin, ampak potom države, ki nosi vse breme za vzdrževanje in zadajanje šolo, kar učil za šolo in otroke. 2. Šola na kmetih mora odgovarjati potrebam kmetijskega stanu; dati mu mora podlago za njegovo stanovske delovanje, t. j. prilagoditi se mora težnjam našega ljudstva in mu podati primerne pouka v kmetijskem. 3. Na vsaki šoli je ustavnoviti kmetijska leka — analfabetski bolezni na Hrvatskem. Kdo vodi izkaz o otrokih, ki ne obiskujejo šole? Kdo o onih otrocih, ki so pričeli pojaviti šolo pa so jo zapustili pred določenim časom? Kdo se briga za to, da od 100 učencev iz prvega razreda izvrši četrtek razred komaj 10 učencev? Odgovor: Nikdol Treba se pobrigati za reformo šolskega zakona in za izpoljevanje šolske obveznosti. Pa korenito!

»SAMOUPRAVA« je priobčila dne 15. t. m. uvodnik pod naslovom »Prisia — Pijemont — Srbija«, v katerem označuje virog, ki so jo igrali v prveču narodnega ujedinjenja inovane tri države. Ko je ocenila zasluge Prisia za ujedinjenje nemškega naroda in zasluge Pijemonta za ujedinjenje italijanskega naroda, poudarja: »Samouprave med drugim:

»Neki bratje iz neozvočenih zemelj se niso napram Srbiji posneli s takim zaupanjem in s tako pisto, s kakrino so se pridružili Pijemontu. Silijski in Toskanski, vendar jih predstavitev Srbije zaradi tega niso odmili. Mislimo, da so nali ministri posneli v tem osiru zelo modro in bolj kar karatski ... Ni dvesna, da je imela Srbija na stvar svojega naroda volji, pa nemo je tudi mnogo voli storila, sa-

in nasilja, to se ne sme. V Parizu lažjo Lah, da niti 20 oseb ni bilo deportiranih v Italijo iz jugoslovenskih kraljev in da ni bil nikdo zaprt. Nujeden narod v Evropi se ne nahaja v tako neugodnem položaju kakor naš, ker smo v direktnem sporu z jednem izmed zmagovalcev, kateremu so rezervirani privilegi — nasilja in mistifikacije.

»IDEA NAZIONALE« prinaša članek pod naslovom »Predsednik srbske skupščine proti aneksijski Dalmacije Jugoslaviji«, v katerem razlagajo, da je »predsednik srbske skupščine Pavlović imel v Beogradu v radikalnem klubu govor, v katerem se je izrekel proti aneksijski Dalmacije Jugoslaviji. Dodano je članek, da ta govor doslej ni bil obelodanjen in da v Jugoslaviji ni znan, ali znan pa je fantaziji lažnih imperijalistov. Tako nesramno lažjo lažni listi in takim lažem verjamajo ne le v Italiji ampak menda tudi v Parizu.

»JOURNAL DES DEBATS« piše, da vse vesti, ki se glase nepovoljno za Srbe, dobiva izvanredno hitro, druge vesti, ki kažejo Jugoslavijo v pravi luč, pa prihajajo kako kaeno ali jih pa sploh ni. Tako je na primer dopisnik tega lista pred kratkim poslal med drugim brzjavno poročilo, da je bila jugoslovenska vlada takoj izročila Italiji laške vjetnike, ki jih je otela Nemčija. Ali ker je ta vest ugodna glede Jugoslavije, je list sploh ni dobil. Tako imamo Jugoslovani povsodi sovražnike, ki gredo Lahom na roke, nas pa hočemo naslikati za barbarje in uničiti.

»JUGOSLAVIJA« navaja v podlistiku, kako so ovajali gosp. dr. Ivana Lah. Ljubljanski policiji je bilo sporočeno tudi, da je dr. Lah povodom otvoritve belokranske železnice nosil prstan srbske »Narodne obrane« (prstan z mrtvačno glavo). Priča za to je bil župnik Trškan v Smilatu pri Novem mestu. Dr. Lah pravi, da menda »Narodna obrana« takega prstana sploh nima in da on ni nikoli nosil takega prstana. Vendar pa se je to opazil in Alojzij Mihelčič iz Metlike (znani pristaš dr. Sustersiča) je pod prisego izjavil, da se mu zdi, da je dr. Lah nosil tak prstan. Lepo se razkriva podlost ovaduhov.

»PRAVO LIDU«, organ čeških socialistov, je pisal te dni, da češki delavci ne nameravajo slediti zgledu svojih madžarskih tovarišev. Češkoslovenski narod je odkrit nasprotnik vsakega poskusa rdečega terorja kljub vsemu temu, da je položaj proletarijata težak. Češki železničarji so za to, da nadaljujejo borbo za zboljšanje svojega položaja, ali ne zasedajo idej, ki bi mogle imeti posledice za državo. Treba delati za socialne reforme in tako pridejo do boljših živiljenskih razmer. Da se to doseže, je potrebno delovati v jedini smeri, in ta je: pobiranje boljševizma.

»PRAVO LIDU«, organ čeških socialistov, je pisal te dni, da češki delavci ne nameravajo slediti zgledu svojih madžarskih tovarišev. Češkoslovenski narod je odkrit nasprotnik vsakega poskusa rdečega terorja kljub vsemu temu, da je položaj proletarijata težak. Češki železničarji so za to, da nadaljujejo borbo za zboljšanje svojega položaja, ali ne zasedajo idej, ki bi mogle imeti posledice za državo. Treba delati za socialne reforme in tako pridejo do boljših živiljenskih razmer. Da se to doseže, je potrebno delovati v jedni smeri, in ta je: pobiranje boljševizma.

»FRANKFURTER ZEITUNG« opozarja nemške delegate, da pod nobenim pogojem ne smejo podpisati klavzule, ki hoče odgovornost za vojno vreči na ramen Nemčije. Jednostranski pravorek ententnih sil ne bo pravorek zgodovinske istine. Službena poročila o odgovornosti za vojno so samo oredje aktuelne politike, nikakor pa ne istine. Pretinja z nadaljevanjem vojne ne more Nemčije ustrašiti. Državni minister je izjavil, da bo podpisal samo pravilen mir.

»LA GIOVANE ITALIA« se imenuje revija, ki je začela izhajati na Reki. Izida jo istoimensko društvo. Kako je vsebina, kaže naslov: Lah pravite, da bi Reko kazali za kar najbolj laško mesto.

»NARODNA POLITIKA« kliče: »Liječimo analfabetizam!« Med Hrvati je analfabetov 46 odstotkov, kakor pravi list, vojna statistika pa pravi, da jih je 71 odstotkov. Vzemimo v roke statistiko šolskih obvezancev in obiskovalcev, pa dobimo kažjot, kje treba iskanati leka analfabetski bolezni na Hrvatskem. Kdo vodi izkaz o otrokih, ki ne obiskujejo šole? Kdo o onih otrocih, ki so pričeli pojaviti šolo pa so jo zapustili pred določenim časom? Kdo se briga za to, da od 100 učencev iz prvega razreda izvrši četrtek razred komaj 10 učencev? Odgovor: Nikdol Treba se poslušati, marveč jih bo tudi visoko cenil in spoštoval. Samo taki novinarji bodo ustvarili iz domačega tiska ogledalo narodne duše.

V »PRAVDIC« je napisal minister Pavle Marinković članek o pomenu političnega ujedinjenja demokratske stranke s samostalci, naprednjaki in nacionalci. Svoj lepi članek zaključuje tako-le: »Sedaj je nam treba izvršiti še zakonodajno ujedinjenje, ki mora biti kronano z ustavo. Takrat bo naše ujedinjenje dovršeno in naše Vstajenje popolno!«

veda sorazmerno, kakor je na primer storil Pijemont za Italijo ali Prusija za Nemčijo. Svrljivi borbo s Turčijo je sprejela, ne da bi si odpočila, in to brez izzivanja, a tudi brez straha, borbo z drugimi cesarstvom, zoper sama s Crno goru, podprt z znamenitimi številom bratov, ki so izkočili iz vrst c in kr vojske. Da li se morejo z njenimi življeni v toku samih teh pet let premerjati vse žrtve Pijemonta ali Prusije, ni treba niti vprašati.

Pa vendar, ko se je postavila zahteva, da prenega njena samobitnost pred potrebo izgradbe nove države, skupne vsemu narodu, je bila ta Srbiya takoj pripravljena, da izroči to samobitnost — zgodovini. — Članek je napisal »Jedan koji zna« — ministru prevozov Sarajevo. Sarajevo je »JUGOSLAVENSKI LIST« razpravlja s Veliki Hrvatski in Veliki Srbiji in izvaja: »Dosegli smo zajednički cilj. Oba pravca sta se združila v jeden jedini večji — v mesecu juniju. Izboljšava se jugoslovensko. Izginili ste ti dve ideji, da je predsednik srbske skupščine Pavlović imel v Beogradu v radikalnem klubu govor, v katerem se je izrekel proti aneksijski Dalmacije Jugoslaviji. Dodano je članek, da ta govor doslej ni bil obelodanjen in da v Jugoslaviji ni znan, ali znan pa je fantaziji lažnih imperijalistov. Tako nesramno lažjo lažni listi in takim lažem verjamajo ne le v Italiji ampak menda tudi v Parizu.

Sarajevo je »JUGOSLAVENSKI LIST« razpravlja s Veliki Hrvatski in Veliki Srbiji in izvaja: »Dosegli smo zajednički cilj. Oba pravca sta se združila v jeden jedini večji — v mesecu juniju. Izboljšava se jugoslovensko. Izginili ste ti dve ideji,

obratov

vanja posameznih strokovnih organizacij, ob 10. uri pa na Vseučiliškem trgu velika javna skupščina vsega zagrebskega delavstva. Po skupščini se razvija manifestacijski obhod po mestu. Popoldne in zvečer se vrše v gladišču-konservatoriju in drugih primernih lokalih, ob lepem vremenu pa tudi na prostem, predstave, koncerti in druge slične prireditve, dostopne vsem delavcem. Pri nobeni prireditvi pa se ne bodo točile alkoholne pijske.

MINISTRA DR. KRAMER IN DR. LUKINIČ ZOPET V BEOGRADU.

Beograd, 25. aprila. Danes sta se vrnili v Beograd ministra dr. Kramer in dr. Lukinič.

SAMOUPRAVA IN NOVA USTAVA — SODBA O SEPARATISTIH.

Beograd, 25. aprila. Samoupravac pričuje danes dolg uvodnik o vprašanju nove ustave, v katerem se z ozirom na znani pariški proglašo ostro izraza proti proporcionalnemu volilnemu sistemu. — V istem članku govori tudi o Radičevi stranki in o Starčevičancih glede njihovega stališča v vprašanju avtonome legislative. O Starčevičancih piše med drugim: »Da bi si dali večjo važnost, so se poskušali potkriti z avtoriteto Jugoslovenskega odbora in zlasti z avtoriteto zunanjega ministra dr. Trumbića. Nekdanje držanje dr. Trumbića o vprašanju legislative avtonomije daje skupini okrog »Obzorac«, »Hrvata« in »Nova« Vremena deloma prav nihovim trditvam. Dobre služi tej skupini tudi zloraba zasebnih pisem in depeš dr. Trumbića, s katerimi je operiral zlasti dr. Lorković. — To apostrofiranje dr. Trumbića je posebno zanimivo, ker prihaja od strani, ki dr. Trumbiću že svojčas ni bil ravno prijazna.

PODPISUJTE DRŽAVNO POSOJILO!

denarja, čeč, saj ta denar tako nič ne velja. Radi tega nožica so ga bili postavili pred sodnijo, ker mu gledo propagande niso mogli ničesar dokazati. Laški kapitano je rjal nad njim in je rekel v svoji naklonjenosti do Jugoslovjanov, da bo dal vse Hrvate obesiti. Odgovor: Najbolje tako, boste imeli potem več prostora za se. Na to se je šele prav razgrel laški kapitano. Radi nožica je bil oni mož obsojen na 10 dni zapora, sedel pa je vsega skupaj 27 dni. Karabineri se znajo maščevati. Ako mu kako dekle obrači hrbet pa rajše govorji z domaćim fantom, preškrbi karabinjer za ovadbo proti fantu in odzene ga v Trst kot politično sumljivega človeka. Kdaj bo konec skrajno barbarskega laškega počenjanja nad nam?

Rozno.

Kaj bočjo Lah? LDU Amsterdam, 24. aprila. Glasom Reuterjevega poročila iz Pariza, je Orlando izjavil, da bodo njegovi tovariši morda ostali še par dni in Pariz. Pripomnil je: Započtem Pariz ne zato, da pretrgamo stike z našimi zavezniki, marveč jih bomo samo prosili, da prevzamejo varstvo naših interesov.

LDU London, 24. aprila. (CTU) — Reuter jejavila iz Pariza vest, glasom katere bo kriza v Parizu v zadnjih urih dogovorno rešena.

Polijski v boju. LDU Amsterdam, 24. aprila (DKU) Glasom Reuterjevega poročila iz Pariza, je Orlando izjavil, da bodo njegovi tovariši morda ostali še par dni in Pariz. Pripomnil je: Započtem Pariz ne zato, da pretrgamo stike z našimi zavezniki, marveč jih bomo samo prosili, da prevzamejo varstvo naših interesov.

Pet vlakov hrane prihaja vsak dan v Prago iz Italije. Pravijo, da je avroprovizacija na Češkem sedaj dbro urejena in življena kriza prematana.

Automobil italijanske misije je zadeval projektil iz revolverja ob demonstracijah na Dunaju. Slučajno ni bil nihče ranjen. Italijanska misija se je zglašila z bogatega pri vladni, ki se je pismeno opravičila. In stvar je končana. Kaj pa bi bilo, akot bi se kaj takega prijetilo v Jugoslaviji? Ako italijanskemu oficirju pri nas kdo le krije pretok, že zarjave tiger Clementeau v Parizu.

Mačke na fronti. Nenavadna zatreka odhoda angleških čet s francoskega hollisa so bile mačke, za katere je moral skrbeti angleška vlada. Maček je bilo pol milijona. Angleži so jih držali zato, ker so že na kilometr daljave čutile smrad strupenih plinov na se z milavljalem in beganjem naznavale vojakom pretečo nevarnost. Zagotavila se, da je vsed vorahe maček na fronti ostalo pri življenju okoli pol miliona, torej je vsaka mačka resljena enega vojaka. Pognilo je mačk jako malo.

Gospodarstvo.

Interesentom. V ponedeljek, dne 28. aprila t. l. ob 9. uri popoldne se v Ljubljani na Zelenem hribu pri Dolenskem kolodovoru proda potom Javne države več število prasičev za relo različne velikosti. Vnovzvečalnica.

Centralna uprava za trgovski promet z inozemstvom, podružnica v Ljubljani. Glasom sklepa Upravne komisije zbori omenjenega urada so se delčile vredne ure ob 8. zjutri do 2. popoldne. Stranke se srečemo brez izjemne le ob delavnikih od 10 do 12. popoldne. Ostali čas je strogo rezerviran za notranje poslovanje.

DRŽAVNO POSOJILO NOSI 4%!

SLOVENSKA SOKOLSKA ZVEZA se udeleži po odpornostni slavnostni prenosu ostankov narodnih mučenikov in prvoboriteljev za narodno svobodo jugoslovansko Petru Žirinskemu in Franu Krstu Frankopanu dne 30. aprila v Zagrebu.

Od tod 30. zjutri s posebnim volumn. Čas se dočopi. Gilej, jutr. časopis! Vožnja za polovično ceno. Udeležba naj bo častna!

Na zdar!

Kdor gre dne 30. zjutri s posebnim vlakom (polovične cene) v Zagreb na sprejemno srečanje ob povratku kosti mučenikov Žirinskega in Frankopana v osvobojeno domovino — nai se oglaši pri z. prof. dr. Ilešči. Vsa društva naj odprejo svoje zastopnike!

Predsedstvena seja Slovenske Sokolske Zveze se vrši v nedeljo ob pol 9. popoldne istotam.

Enketa za telesno vzgojo mladiči se vrši v nedeljo, dne 27. aprila ob 9. popoldne v Zvezni sobi v Narodnem domu. Poživljamo vse vabljene korporacije, da se zadeležite se tega predavanja položljivo!

Predsedstvo Slov. Sokol. Zveza. V ponedeljek, dne 28. aprila ob pol 7. zvečer v Jahaniči na Bleibergu cesti viaj. ob večna, za vse člane ležendrega odseka.

Odhod Izobraževalni odsek »Sokola L. zvezava vabi na predavanje, ki se vrši v soboto, dne 26. aprila ob 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Predava br. Janko Kovač v televodabli v sekretorij. Vstopnine, sprejemajo pa se hvaležno prostovoljni prispevki — Sokol ter priatelji sekretorij, udeležite se tega predavanja položljivo!

Nadzorni urad v Sokol II. naznaničata slovenskemu članstvu, da se udeležita nedeljskega nežiletja močanskega Sokola čez Veneč. Zalog v Smartru, korporativno v Kroju, Zbirališče pred Mestnim domom, odhod točno ob 1/2 popoldne. — Bratje, udeležite se Izleta polnoletnino. Prijaviši Sekretoriju dobodoši! Za ta dan naznaničena društvena izleta na Škofeljce sta prizemlje na pozne.

Sokol I. in Sokol II. naznaničata slovenskemu članstvu, da se udeležita nedeljskega nežiletja močanskega Sokola čez Veneč. Zalog v Smartru, korporativno v Kroju, Zbirališče pred Mestnim domom, odhod točno ob 1/2 popoldne. — Bratje, udeležite se Izleta polnoletnino. Prijaviši Sekretoriju dobodoši! Za ta dan naznaničena društvena izleta na Škofeljce sta prizemlje na pozne.

Sokol Moste pri Ljubljani. Bratje! Sestre! Jutri nastopimo prvič po vodi, svobodni v očevohišni domovini. Udeležite se vse. Vi imate kralje, udeležite na se tista tudi vi. Ki ste vrljatični člena društva in ki niste izleti iz leta v domovo. Vreme kaže leto in narava si le že redno razvedelo zelenilo. Izlet se vrši iz Moste po Prile - Veneč (torej dolgači pri Šent Juriju) - Žale - Smartru in nazaj. Zbirališče ob 1/2 popoldne pred kraljevijo v Mostih, kjer sočimerno hrgatka srednja dnevnina, ki se tudi udeleži tega načera leta. Od tod točno ob 2. popoldne. — Moste! Moste! Udeležite se polnoletnino! (Ključ)

se prečišči ko, če bi v zadajo delovalo.) Na svetlobi! Na zdar! — Odber.

Zadni v St. Vidu nad Ljubljano vabi svoje člane in prijatelje Sekretarija na svoji prvi pomembnejši izlet Tacen - Medvode dne 27. aprila. Zbirališče ob 1. popoldne pri Cirmanu. — Na zdar!

Brezovški Sekci upraviči na Druž popoldne, dne 27. aprila ob 4. popoldne dve veseljci: »Ce sta dva . . . in »V mednih dinah.

Jugoslavenski Sokol v Čakovcu. Sokolski slet i narodno slavlje v Čakovcu. Primice se 4. svibnja dan sokolskog i narodnog slavlja o komu smo obvestili našu javnost. Sa svih strana stižu nam vijesti o dolasku Sokolova. Brata Slovenči v Srbiji dolaze v velikom broju, a pouzdano očekujemo izjasnilo bratje Čeha, tih Sokolskih pravka na čitavom svetu. Na spravama nastupajo Sokolovi, a u pristojnim vježbama i Sokolice i podmladak v velikom broju. Dolaze nam i Sokolovi konjanici. Sokolska Fanfar je vojnščka glazba iz Zagreba. I nekoja pjevačka društva dolaze, da hrvatski in slovenski pjesmoni uveličaju ovu slavo. To će biti velika narodna slava u oslobodjenju Medjimurju, a ujedno prvo slavlje prvoga Jugoslavenskog Sokola u slobodni, ujedinjeni Jugoslaviji. Posredovanjem »Sokolskega saveza« v Zagrebu i »Sokolske zvezde« v Ljubljani, nastojat će se, da Sokolovi i ostali gosti dobiju posebne vlakove, te da pomognuči isto doba t. j. 4. maja u lutro dodiu oni iz Hrvatske i oni iz Slovenije zajedno. Naša će brigati biti, da ovoj slavi čim više ovdaknjek medimurskog naroda dodije, da ovaj narod vidi mladost svojih, uzdančnu svojih, da zavoli ljestveni Sokolski odor, da se divi i raduje uzornot disciplini, te izvedbi svih vježbi. Oto dočeka, nastanite, prehrane i svega ostalo voda brtca pojedinih odborov. Zdrav! — Starosta: Dr. B. Kovačić; članik: P. Kmetič.

Da ne bo nesporazumljenj.

>Slov. Narod« je priobčil pod naslovom »Pameten nasvet v št. 96. iz pereza nekega »uradnika, ki se je nedavno tega preselil iz Avstrije v domovino«, članek, v katerem skuša ta uradnik na zofistični način diskreditirati pri vlasti slovenske drž. nastavljence.

Nerasumljivi so mu ti ljudje, ki ne hodijo na trg, kjer je »naravnost v izobilju kruha, moke, mesa, slanine, masti, sira, jajc, klobas, sploh vsega, kar sreč poželi in vse to proti razmeroma naravnost zmerin (!) cenam«.

V imenu vseh strokovnih organizacij slovenskih drž. nastavljencev izjavlja podpisana zveza ne toliko v informacijo dopisniku, ki mu očvidno ni več pomagati, kot v pojačilo široki javnosti — sledete:

1. Izobilje živil, ki se pojavljajo zadnje tedne na trgu, ni niti jeden slovenski drž. nastavljencev, ki ima oči, da vidi, negiral. Nasprotno pa čuti vsakdo na lastni koži, da je treba za nakup teh živil denarja, denarja in zanesljive.

2. Prejemki vsakega drž. nastavljencev ob 6. čim razreda navzdol, ki morda ni verilen ali sicer nimam dovolj privatnih sredstev, v dosedanji izmeri nikakor ne morejo paralelizovati drž. nastavljencev vključ preobloženim stojnicam na trgu pomanjkanje in obup in sicer v enostavnem vzroku, ker si niti najpotrebejših živil ne morejo nabačiti.

3. Zoper vsak najmanjši poskus — pa naj prihaja od katerekoli strani — zanašati na tako zvit način, da se vzdržuje krepkejšega izraza, med slovensko drž. nastavljencev in se več nezadovoljnosti in jih diskreditirati, podpisana organizacija gorčeno protestira.

3. Zoper vsak najmanjši poskus — pa naj prihaja od katerekoli strani — zanašati na tako zvit način, da se vzdržuje krepkejšega izraza, med slovensko drž. nastavljencev in se več nezadovoljnosti in jih diskreditirati, podpisana organizacija gorčeno protestira.

V Ljubljani, 25. aprila 1919. Za Društvo drž. nastavljencev kraljevine SHS v Sloveniji.

Maks Lillep l. r., t. & predsednik. Jože Bekš l. r., t. & I. tajnik.

Op. ur. Razume se, da je urendiščo, česar stališče napram državnemu uradništvu je zvišeno nad vsakim dvojem, sprejelo kritizirani članek, ker je res napisan ob uradniku in ker nima članek namena grajati upravičene zahteve stanu, ampak samo primerja drž. nastavljencev vključ preobloženim stojnicam na trgu pomanjkanje in obup in sicer v enostavnem vzroku, ker si niti najpotrebejših živil ne morejo nabačiti.

Op. ur. Razume se, da je članek bil načrtovan nežiletju, da bi v bodoči poleg živilske storitve sprejeli kako drugo stalno mesto le s privoljenjem južne železnice: priložiti je treba kraljevski list, domovinski list, curriculum vitae s spričevali o študijih in dosedanjem služovanju. Nasloviti se morajo prisojne na administrativno razredstvo do 5. maja 1919 personalnemu uradniku obratnega nadzornika urada v Ljubljani (Vojnična ulica). Sanitetni

zavod, Št. 184, dne 10. aprila 1919, začeno s 1. majnikom 1919 železnice v kraljevine SHS, Hrvatov in Slovencov Št. 15. Čudnega, če se najčes prahu za enojetiko. Mestni fizikat izkazuje vsako leto, kako jetika prevladuje med bolezničnimi v mestu. Merodajne činitelje pravimo, da ukrenejmo takoj vse potrebitno, da prenehne pometanje pred trgovinami in občinstvom v celotni življenjski poti.

Razpis. Južna železnica razpisuje s 1. junijem 1919 službo železniškega zdravnika v Poljanah. Kompetenti, ki morajo biti doktorji vsega zdravilstva in fizično sposobni za služevanje, naj v prošnji navejeno, ako imajo že kako stalno mesto ter podajo izjavo, da bi v bodoči poleg živilske storitve sprejeli kako drugo stalno mesto le s privoljenjem južne železnice: priložiti je treba kraljevski list, domovinski list, curriculum vitae s spričevali o študijih in dosedanjem služovanju. Nasloviti se morajo prisojne na administrativno razredstvo do 5. maja 1919 personalnemu uradniku obratnega nadzornika urada v Ljubljani (Vojnična ulica).

Pričetek. Št. 184, dne 10. aprila 1919, začeno s 1. majnikom 1919 železnice v kraljevine SHS, Hrvatov in Slovencov Št. 15. Čudnega, če se najčes prahu za enojetiko. Mestni fizikat izkazuje vsako leto, kako jetika prevladuje med bolezničnimi v mestu. Merodajne činitelje pravimo, da ukrenejmo takoj vse potrebitno, da prenehne pometanje pred trgovinami in občinstvom v celotni življenjski poti.

Pričetek. Št. 184, dne 10. aprila 1919, začeno s 1. majnikom 1919 železnice v kraljevine SHS, Hrvatov in Slovencov Št. 15. Čudnega, če se najčes prahu za enojetiko. Mestni fizikat izkazuje vsako leto, kako jetika prevladuje med bolezničnimi v mestu. Merodajne činitelje pravimo, da ukrenejmo takoj vse potrebitno, da prenehne pometanje pred trgovinami in občinstvom v celotni življenjski poti.

Pričetek. Št. 184, dne 10. aprila 1919, začeno s 1. majnikom 1919 železnice v kraljevine SHS, Hrvatov in Slovencov Št. 15. Čudnega, če se najčes prahu za enojetiko. Mestni fizikat izkazuje vsako leto, kako jetika prevladuje med bolezničnimi v mestu. Merodajne činitelje pravimo, da ukrenejmo takoj vse potrebitno, da prenehne pometanje pred trgovinami in občinstvom v celotni življenjski poti.

Pričetek. Št. 184, dne 10. aprila 1919, začeno s 1. majnikom 1919 železnice v kraljevine SHS, Hrvatov in Slovencov Št. 15. Čudnega, če se najčes prahu za enojetiko. Mestni fizikat izkazuje vsako leto, kako jetika prevladuje med bolezničnimi v mestu. Merodajne činitelje pravimo, da ukrenejmo takoj vse potrebitno, da prenehne pometanje pred tr

navedene koljčine jedil? Zakaj se g. Kamenšek v računu ni držal izrecno naročnih množin? Zato, da je lahko po svojem okusu račun prikroil in zaokrožil! Poznam to metodo iz II. dunajskega okraja, ki jo g. Kamenšek izrecno priznava v stavku o bogataših ali doktorjih, »ki se bočajo na škodo ubogega gostilničarja nasiti na svojih izletih z luksuznimi jedili. V tem stavku tiči jedro pravih pijač, ki misijo, da morajo bogatiji ali doktorje v enem hipo zadovoliti njihovo brezdanjo lakomnost. Da so tako pijačke smrt za kopališče Doberna, edino ta misel mi je dala povod za mojo notico. O moji trditvi se bo govorilo v kratkem prepricalo tudi poverjenštvo za javna dela, ki pripravila otvoritev kopališča, prvič v svobodni Jugoslaviji! — Gleda cen primerjam še enkrat prvi hotel v Ljubljani: 1 porcija kožulka (3 koščki) 12 K. 1 porcija krompirje solate 1.40 K. 1 porcija komposta 3—K. skupaj 16.40 K. Ista koljčina je stala pri g. Kamenšku na Doberni: 3 koščki kožulka 30 K. 1 porcija krompirja 6 K. 1 porcija komposta 6 K. skupaj 42 K. Razlika med Ljubljano 16.40 kron in Doberni 42 K je tako jasna, da je g. Kamenšek z očitki laganja ne ovzre! Tudi če morda trdi, da si štejejo prvi ljubljanski hoteli v čast »takšne goste« (namreč »bogataše ali doktorje«) nasičati na svojo skodo iz gole neumnosti, samo da se morejo ponasičati, češ, da tali oni ne vri na jedel. G. Kamenšek pravi, da mu taki gostilničarji ne imponirajo. Cisto verjetno! Na drugi strani pa je sigurno, da meni in — lahko trdim celj Ljubljani — imponira g. Kamenšek s svojo brezdanjo lakomnostjo in vavljanjem cen! — Zdaj pa dobi besedo državno pravdnštvo v Celju, ki ima analogo poskrbeti, da naši kopališči že v prvi sezoni ne zaduse različni Kamenški Dr. Mirko Černič, Ljubljana, ulica Stare pravde 3/L. — (S tem je konec te in sličnih pravd, ker bi sicer moral uredništvo izdajati še posebno prilogo za »člščenje«, ki postaja, kakor je potrebno, vendar včasih že kalamiteta. Za te stvari se po drugod ali sodišči ali pa lokalni odnosno manjši listi Op. ur.)

Centralna uprava za trgovski prostor sa inostranstvom, podružnica v Ljubljani pozivlja vse upravičene trgovce z suhim jedilnim gohami, ki namenavajo iste izvažati v Nemško Avstrijo, da vlože najkasneje do dne 5. maja pri zgornji imenovani podružnici pročinkje za dovolitev izvoza. Prošnjam naj se prilže takoj tudi vozni listi. Na po navedenem datumu došle prošnje bi se ne moglo več ozirati.

Slepaj z zlatimi verižicami. Občinstvu v svarilu: Nikolaj Gauš, rodom iz Dobinj otok Krk, 27 let star, prodaja prav lepo izdelane posložane verižice za žepne ure kot pristno zlate po govtinah in je na ta način že mnogo oseb osporil. Policia ga je radi tega že včeraj arretovala, pa to ga še ni počutilo, tako da je bil danes radi takih sleparjev zopet izročen državnemu pravdinju v Ljubljani.

PODPISUJTE DRŽAVNO POSOJILLO!

Kino Ideal. Ker na lepkih naznavanih spored ni še dospel, predvaja se od danes sobote do pondeljka večernim vteženjskim drama: »Kletev lepotec« s prosluo filmsko divo Marijo Čarmi v glavnih vlogah. Poleg tega še kratkočasna ednejanka. Spored ni za mladino.

Vremensko poročilo.

Vista nad morjem 2062 Srednji stražni lik 730 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
25. 2. pop.	728.8	12.2	sl. jaz. brezvet.	več. obl.
9. zv.	730.5	6.9		
26. 7. zj.	731.8	2.5		meglja

Padavina v 24 urah 0.00 mm

— Srednja včerajšnja temperatura 6.8°, normalna 11.3°. — Vremenska napoved za jutri: Leo severno vreme.

Kultura.

H koncert Minji Tomšinski. O ruski umetnici Minji Tomšinski pišejo zagrebške Novosti, da je mlada ruská goslašica imela v Zagrebu velik izvanreden uspeh. Občinstvo jo je burno klical in neprestano zahtevalo, da dodaje novih točk. Agramer Tagblatt piše o njej med drugim: Tomšinska ima temperament kot vulkan pred izbruhom, robustno moč, ki se včasih tudi na stroške lepote izživi, močno energijo, ki pri ženskem spolu ni vsakdanja. Zdi se, da skladbo z vso grozo in vročino prekipevajočega temperanta doživlja. V njej tiči neka pramoč velikega ruskega naroda. Tudi je njeni tolmačenje koncertnih skladov največkrat od običajnega tolmačenja različno, originalno karakterističen je njen originalni ritmični čut, ki se na elementarni način izraža. Poslušalce potegne seboj z elementarno silo.

O narodu noši v ljubljanski okolini in na Gorenjskem predava v pondeljek ob 8. zvečer v Mestnem domu ravnatelji muzeju, gosp. dr. Josip Mantuani. Vstopina 1 K. Dijakne in dijaknine proste.

REFORMA SREDNJE ŠOLE.

Pod tem naslovom je izšel v 91 št. »Slov. Nar.« članek, ki ga je obelodanil neki — mož red gorovi z indefiniti — prav slabo informiran pisec.

Ker sem bil tudi jaz član ankete in imam povrh še srečo, da sem klasičen filolog, čutim se opravičenega, ne da bi bil v to oficijalno avtoriziran, na brezimenkovia izvažanja reagirati.

Tista »nekaj« anketa, ki je zborovala »nekje« za »nekime« durmi v Ljubljani, je bila sklicana od poverjenštva za uk in bogatčastje v Ljubljani. Zborovala je prvič v palači na Bleiweisovi cesti, drugo in tretjo sejo je imela v posvetovalnicah l. drž. gimn. Ni se torej sešla niti nepoklicana niti titotapska, da bi se postavila proti interesom domovine.

Anketa pa tudi ni bil nikak shod v pretežni večini klas. filologov, ki bi sa

bili zarotili, da se ne sme nič izpremeti na obstoječi uredbi srednjih šol. Anketi so bili povabljeni in so se odzvali poleg učiteljev vseh strok zastopnikov juristov, tehnikov in zdravnikov. Jasno je torej, da filologi niso mogli nikogar majorizirati. Po obširni debati je zbor sklenil izvoliti odsek, ki bi naj sestavil učni načrt za eno točno srednjo šolo. Poleg nekaterih drugih udeležnikov tudi jaz sem soglasil s sklepm, ker sem vnaprej videl njega neizvedljivost. Mnemja sem namreč, da je naša obnove nekoliko različno od dunajskega in da za rastlinco, ki bo tam mogoče dobro uspevala, pri nas ni živilenskih pogojev.

Odsek, v katerem sem sam jaz zastopal klasične filologe in sem tvoril le 1/2 odseka, je po temeljitem premislicevanju prišel do soglasnega zaključka, da je njegova naloga neizvršljiva. Število obligatnih učnih ur bi doseglo namreč višino, ki bi ne bila v skladu s telesnim razvojem mladega učenca. Zaradi tega je anketa naročila v drugi seji odseku, naj izdela učni načrt vsaj za humanistično in realno smer. Po majhnem kompromisu med podnoidimi predmeti se je odsek posrečilo, sestaviti skupen tip za prvi in drugi razred srednjih šol. To je smatrali za velik uspeh, če pomislimo, da je s tem termin za odločitev vodaljšan z 2 leti, kar vsekakor zadostuje. Z dovršenim dvanaštem letom je že možno izreči zanesljivo sodbo o učenčevih zmožnostih. Od tretjeve razreda naprej so trije tipi: humanistična in realna gimnazija ter realka z 8 razredi in latinščino s pravico za vstop na vse visoke šole, če vlada predlog potrdi. Sicer ostane realka 7 razredna brez latinščine. Ta elaborat je bil na tretji plenarni seji sprejet in s tem anketina naloga končana. Če sprejme vlada popisano preustroitev, bo treba še učni načrt za posamezne predmete revidirati in v slučaju potrebe prilagoditi duhu časa. Da se je anketa zavzel za to, da se vrhu tega osmije kolikor mogoče veliko meščanskih in zlasti strokovnih šol, je obsebi umetno.

Po mojem mnenju je bila anketa osnovana na dosti široki podlagi. Kaiti udeležniki so bili v svoji zasebeni lastnosti po večini rodbinski očetje, vsled česar niso zastopali le svojega poklica, ampak tudi stališče roditeljev in — mladine, kaiti njen nazor je staršem pač znan. Če pa člankar misli, da bi bilo treba nekakega tabora staršev in mladine, bi rezultat po mojem skromnem mnenju ne bil drugačen. Sedaj je dana vsakomrta prilika posvetiti se učenju, ki njegovim zmožnostim najbolj odgovarja. In to je glavno. Grščine se bo učil, kdor se bo hotel.

S tem je izgubil, bo proti grščini svojo upravičenost. Ce se bo pokazalo, da humanistična gimnazija nima več živilenske sile v sebi, bo umrla mirne naravne smrti. Zato pa moriti nikar institucije, ki je človeškemu rodu nudila v svojem jedru skozi stoletja priliko bližiti z blagoslovom klasičnega hele-nizma krutost vsakdanosti. Prepričan sem pa, da bo pri nas humanistična gimnazija, ki bo, če se ne izvrši kako nasilje, zastopana v Sloveniji po treh zavodih, še dolgo živel. Brez ozira na to, da bodo tudi v bodoče mnogi, ki so sami študirali na gimnazijah, dali izobraževali svoj zarod v enakih zavodih, bodo imeli humanistični zavodi močen naraščaj s kmotrov, dokler se ne izpremeni vzprejemni pogoji za bogoslovje.

Nadalje nam nalaga dolžnost ohraniti humanistično gimnazijo dejstvo, da imajo take zavode tudi narodi, na katerih kulturo smo pri svojem izpopolnjenju navezani, da ne govorim o tem, da je treba obdržati nepokvarjeno kontinuiteto tudi s preteklostjo.

Ni tukaj mesto, da bi nastopil kot navdušen apologet grškega klasicizma. Uvidevajoč tok časa in potrebe novega življenja, sem že pred več leti pravljeno predlagal in toplo pravoročal gimnazijo brez grščine. Vendar smo trdim, da marsikateri njen nasprotnik brez darov, ki mu jih je delila z nevideno roko, ne bi bil dosegel tiste uglašenosti duha, ki jo sedaj pripljuje drugim.

Zal! Še živimo v posledicah, ki jih je povzročila kruta praktičnost in počrena modernost. Bi li bilo mogoče, da bi bili ljudje le s trohico idealizma učinili toliko zločinov? Brat je kopal nedolžnemu bratu grob, da bi zasedel njegovo mesto ali da bi se iznebil nevarnega konkurenca. Brezvestneži so kupičili ogromne zaklade Pluta, med tem ko je moralito nedolžnih žrtv vseledi pomanjkanja v prerani grob ali v nevarno obolenje. »Kje bratoljubja si videl oltarje?« Bog Mammon je bil in je še na površju, njegovi brezsrčni čestilci pod Merkurjevo zaščito ugancajo peklenske orujejo okoli ogromnih krovov minljivega bogastva na škodo milijonov in nezashčitenog pogubo stisočev. To je morene en masse, za katero žal! ni kazni. Zločinci so brez srca in vesti, zato se ne cudimo, da še z veseljim ponosom uživajo sad svojih brezsrčnosti. Tukaj pač jasno vidimo, kam vodijo živilenski principi brez zastorne primeši idealizma. Se žival uničuje okrog sebe le toliko, kolikor ji veleva-boj za obstanek. Živilenski način. Pri teh dejstvih pač svidi vtak, da moramo uveljaviti drug način življenja, če je hočemo poplemeni. In baš v grščini najdemo neizcrpen vir večno lepih idealov zmernosti, požrtvovanosti, pravičnosti in domovinskega hrbeta.

Če pa nekajči poročilo, da je obelodanil neki — mož red gorovi z indefiniti — prav slabo informiran pisec misli, da se grški klasični hero brez škode v predvih, mu moram očitati, da ali nima pravega pojma o razmerju med originalom in prevodom, ali je pa bil tako slab grk, da je bral tudi v gimnaziji klasike in v prevodu. Kakor ni narejena evropska nikoli v vsem enakata naravnit, tako zaostaja prevod, zlasti še starši velikanov, zmeraj za dobrim izvirnikom. Koliko krasot najdeš v Izvirniku, ki jih moreš le čutiti, ker ti nedostaja v materinščini istovetni pojem za točno izražanje. Kdor ni nikoli gledal iz neposredne bližine na skrbno obdelani vrt grških pesnikov, ta ne bo imel nikoli čistega pojma o krasoti mojstrskih prizvodov tragičnega koturna.

Če pa neorientirani pisec misli, da se grški klasični hero brez škode v predvih, mu moram očitati, da ali nima pravega pojma o razmerju med originalom in prevodom, ali je pa bil tako slab grk, da je bral tudi v gimnaziji klasike in v prevodu. Kakor ni narejena evropska nikoli v vsem enakata naravnit, tako zaostaja prevod, zlasti še starši velikanov, zmeraj za dobrim izvirnikom. Koliko krasot najdeš v Izvirniku, ki jih moreš le čutiti, ker ti nedostaja v materinščini istovetni pojem za točno izražanje. Kdor ni nikoli gledal iz neposredne bližine na skrbno obdelani vrt grških pesnikov, ta ne bo imel nikoli čistega pojma o krasoti mojstrskih prizvodov tragičnega koturna.

Da je Homer ni ves preveden, zato je tehnih vzrokov več. Eden zadnjih gotovo ni ta, da se profesorji za svoje delo sijajno plačujejo. Dober znanec moji na pr. je dobil za delo, ki ga je izvršil v 5000 urah, celih 500 kron. Vsak si lahko izračuna sam, koliko je zasluzil na uro. Ker ni imel dopusta, je pisal ponocni pri petrolu. In stroške za to gorivo mu je pokril honorar. In še črnito.

Državno posojilo nosi 4%!

Društvene vesti in predmete.

Trgovska bolnišnica in podprtje društvo v Ljubljani naznana svojim članom, da se nahaja društvena pisarna od danes naprej Gradišče št. 17, I, nadstrešnje. Društvo finančne straže za Slovensko v Ljubljani ima svojo redno odborovo sejo dne 4. maja t. l. ob 10.00 uro v Ljubljani, Vidovnik trg št. 5. Og. odborudi se vabijo, da se odborove seje zanesljivo udeleže. Ker se bo na tej odborovi seji poročilo o uspehu delegacije v Beogradu, se vabijo tudi člani tega društva.

Društvo finančne straže za Slovensko v Ljubljani ima svojo redno odborovo sejo dne 4. maja t. l. ob 10.00 uro v Ljubljani, Vidovnik trg št. 5. Og. odborudi se vabijo, da se te odborove seje zanesljivo udeleže. Ker se bo na tej odborovi seji poročilo o uspehu delegacije v Beogradu, se vabijo tudi člani tega društva.

Vabilo. Radovljščice narodne žene je dekleta prirede dne 27. aprila 1919 ob 3. uri popoldne veselico v gostilni »Triglav« v Lesčah. Čisti dohodek je namenjen Školu v Radovljici. Vzpred raznovrstni. Kobilni udeležnici vabi.

Za obrambni sklad za neodrešene brate in sinove v zasedenem ozemlju so nabrali v gostilni v Rokodelskem domu tržaški stražniki 230 kron. Darovali so ga z Kohabom 20 K. Kren, Markešič, Božič, Baštuta, Mladovan, Prele, Marc, Juščič, Mesarčič, Lucin, Danev, Bradač, Čekuta, Pavličič po 10 kron; Samec, Lestan, Prodža, Badalič, Mavrovič po 5 kron; Beusa, Mlekuš, Batič, Peršič, Cingerle, Marvin po 4 krone; Tomač, Gruden, Obersnel po 3 K. Jurjevič z 2 K in gostilničar Pavlin 10 kron.

Najnovejša poročila.

PODPISUJTE DRŽAVNO POSOJILLO. DRŽAVNO POSOJILLO NOSI 4%!

(Naša posebna brzojavna poročila.)

PRED ZADNJO WILSONOVOM NOTO.

Geneva, 24. aprila. (Zakasnelo.)

Položaj na Irskem je zoper nanjet.

Tudi iz Indije se javlja nemir. »Hu-

manites« poroča, da se priepravlja na-

sprojet med Japonsko in Ameriko, ker

Amerika neče pomagati Japoncem v Sibiri.

Japonski delegat baron Goto je izjavil, da je pri Japoncih navdušenje za

zvezdo narodov zelo padlo. Nasproti

Ameriki so Japonci sklenili, da ne do-

vole umeščanja v proračunu.

Seljig napred! Poizve se: Jera-
nova ulica 12. 4445

Sladkor se kupi ponudbe z navedbo
če pod "Sladkor/
4386— na upr. Sl. Nar.

Par lepih težih konj (16½ in
visokih se pro-
da. I. Žerman Sp. Štak.
4540

Gospodinka k otrokom
mogoča oska vrtnarica
z dajšo prakso se
sče za bližino Zagreba. Francoščina in klavir se želi
a ni pogoj. Ponudbe z zahtevno plačo,
sliko in prepisi spričeval na gospo-
dine Werner, Štak. 4495

OTC po 2 K gr prodaja SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wallova ulica 12. 4304

Restavracija priprava v Ljubljani
potajnemu stav. občinstvu. 3712

Kupujem vse vrste železnine na veliko.
Ponudbe na tvrdko Vladimir
Štak, Štak (Hrvatski). 4541

Koruzna, polentna mola in polentni
zdrob, se prodaja v večjih in manjših množinah
po nizki ceni proti takojnemu od-
jemu. Naslov pove L. Jugeslavski
in informacij zavod Becejak & Rožanc.
Frančeve nabrežje 8. 4490

Obalnik izb. večja partija se odda
z želenilom postajo Ptuji
in Štak, Štak. 4675

2 želeni postaji skoraj novi, se radi
vsele preprodaja. Vpraša se: Slovenski trg 2/1, kva. 4551

Nabirkov luč s popolno opremo za
vile ali gratisne se prodaja.
Pismene ponudbe pod Jel/4587 na upr.
Sl. Nar. 4557

Novi nov ali pa star še dobrohranjen telefoniski aparat. Ponudbe z navedbo cene pod „M. R./4526“
na upr. Slov. Nar. pod „Trgovina/4526“

Prevzemam ali kupim malo trgovino
bodisi v mestu ali na deželi. Pismene ponudbe na upravništvo Slov. Nar. pod „Trgovina/4526“

Pisati stroj najboljšeg sestava, sasmosta
nov ili malo rabljen. Z-
limo kupiti. Ponudbe tvrtki Schwarze
drag. Zagreb. Preradovićeva 1. 3347

Babica išče mesto, rada bi bila v kak-
sem boji prometen kralj, da bi
lahko njen mož izvrševal brivško obrt.
Ponudbe pod „380“ pošte ležete Tr-
bovlje. 4535

Mlad trgovski poslovnik išče stalo
mesto, grem pa tudi na deželo. Na-
stopim takoj ali pozneje. Naslov pove
upr. Sl. Nar. pod „Postenec/4556“

Sveti Jurij v originalnih zaboljih à
1440 komadov proda po 50 vinarijev 1 komad pri osebnem
prevzemaju ali plačilo naprej Em. Sap-
panz. Rogatec Sp. Stajerska. 3411

Pohitivo takoi naprodaj! 1 salonska
1 spalna soba, 1 koncertni klavir
(Streicher) itd. Mestni trg 18. L nadst.
4536

Prazna soba in kabinet se oddasta v
zahodnjem delu mesta. Souporabu ku-
hinje izključena. Ponudbe pod „Mira
strata/4539“ na upr. Slov. Nar. 4539

Cevljarski in kružasti stroji dospeli,
istotam se dobri sukanec, črn in bel nazareno
Jacques Petelin, Ljubljana, St. Petra nasip.
4371

Krojč za moško ali žensko veliko
delo išče v bolši trgovini dela,
najraje v večjem mestu. Ponudbe na
Jacques Vizjak, Šmarje p. Ježnik 46. Šta-
jerska. 4529

Več vagonov zdravega konjskega se-
stana na slame v prečnam
stanju ima oddati od Stajerskih posta-
naloženo v vagon. Veletrovina Franc
OSET. Vransko pri Celju. 4498

Korespondentni popolnoma zmerna
strojepisja, sloven-
skega in nemškega jezika ter knjigov-
vodstva, se spremeni. Ponudbe na
elektarne v Škofiji Loka. 4521

Stare obrabljene gramofonske plošče,
kupuje po najvišji ceni ali iste za
nove zamenja do konca mainika. —
Tovornika zaloge gromešnik A. Rabberger,
Ljubljana, Šodna ulica 5. 4432

Kupujem smrekov les, jekla, hrastov
si okrogel ali rezan. Cene za les našlo-
žen v vagon se naj nazareno na V.
SCAGNETTI, parna žaga za drž. ko-
odvorom, Ljubljana. 2048

Strojepisalca, ki je pogolnoma izvez-
popolnoma zmožna
strojepisja, sloven-
skega in nemškega jezika ter knjigov-
vodstva, se spremeni. Ponudbe na
elektarne v Škofiji Loka. 4521

Trgovina in nekaj poslovnega v kakem
trgu ali pri tem, kar je poslovala
v odvetniški ali notarski pisarni, se
spremeni v ljubljansko pisarno. Plača
in vstop po dogovoru. Ponudbe pod
„S“ na upr. Sl. Nar. 4500

Stanovanje, obstoječe iz treh sob
s pritiskanimi, v sredini
mesta, se zamenja takoj za manjše
stanovanje z 1 ali 2 sobama. Pismene
ponudbe na upravništvo Slovenskega Nar. pod „Majhno stanovanje/4500“

KUHARICU traži od: a) Alex. Rottenbächer, gradinar
Osijek, doljni grad; mješevna piščica 80 K
hrana, oskrba in stan u narav. 4505

Zemalna ponudba! Trgovec s premo-
ženjem, 30 let star, idealen, zdrav, dobroščen Clovek, le-
pega značaja, želi se prizeti k sim-
patični gospodinji ali vdovi, dobr
gospodinji, v primerni starosti, katera
ima nekaj premoženja. Ponudbe s sliko,
katera se vrne, pod „Majhno vo-
selje/4510“ na upr. Sl. Nar. 4510

Občinstvo! Občinstvo pri
znamenju, 30 let star, idealen, značajan, želi
značaj, želi se prizeti k sim-
patični gospodinji ali vdovi, dobr
gospodinji, v primerni starosti, katera
ima nekaj premoženja. Ponudbe s sliko,
katera se vrne, pod „Majhno vo-
selje/4510“ na upr. Sl. Nar. 4510

Tužnim srcem naznajamo vsem sorodnikom, prijateljem in
znanjem tužno vest, da je naš nadavek ljubljeni, dobi soprog, oče,
sin, brat, stric in svak, gospod

Gustav Vodušek ml. učitelj in posestnik

danes ob 2. uri zjutraj po dolgi, množični bolezni, previden s svetimi
zakramenti za umirajoče, v 34. letu svoje dobe, mimo preminil.

Pogreb predlaganja rajnika se vrši v nedeljo, dan 27. t. m.
ob 4. uri popoldne iz hle žalosti na tukajnje obč. pokopališče.

V Trbovljah, dan 25. aprila 1919. 4532

Gustav Vodušek ml.

Odvetnik in kazenski zagonovnik
Dr. ALOJZIJ KOBAL
je otvoril svojo pisarno v Ljubljani, Šmidshevova ulica 3,
skupno z odvetnikom gosp. dr. Francom Novakom.

Tvrdka J. Goljevšček

Ljubljana, Koledverska ulica 34./I.
ponudi iz lastne tovarne v Trebnjem hrastove desnice (parkete) na drobno in
debelo. Pri naročilu večje množine, v celih žel. vozovih, ugodnejše cene. 4382

G. F. Jurásek
vgaševalac klavirjev in trgovce
glasbil

v Ljubljani, Wolfsova ul. št. 12.

Prva Jugoslovanska špecialna
tvrdka za vgaševanje in po-
pravlja glasbil.

Što je „Salvator“ vinovica?

Ve postoji sredstvo koje bi u bezbrojnim slučajevima tako
brzo i uspešno delovalo kao »SALVATOR« vinovica.
Boli reumatizma, kostiju, sglobova, iščasa, neuralgije itd.
ublaže. Boli če dapače posve izčezniti u najkratcu roku
budešti li bolna mjestesa redovito naturalni sa »Salvator vinovice«.
Tko trpi na nervoznoj glavobolji, migreni, trganju, bez-
svještici, Zubobolji, vratobolji itd. neka pomisla »Salvator vinovicu« sa
svježom vodom i obloži bolno mjesto. Izčezniti će boll vrlo brzo. Nakon
napornog hoda ili rada, batarite mišice, osvježiti će Vam telo. »Salvator
vinovica« jest varreno koristno djelujuće sredstvo za izpiranje ustiju
jer osvježuje i razkujuje usta i grlo. 1664

S. Mittelbach, »Salvator« lekarna i drogerija Zagreb, Jelačičev trg 2.

IVAN JAX in sin
Dunajska cesta štev. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji
in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867. Vozenje ponuja brezplačno.

Pisalni stroji Adler **Kolesa** iz prvih
Ceniki zastonj in franko. Dürkopp, Styria, Waffenrad.

Gonilni jermenii

Pasovi za dvigala. — Transportni trakovi
impregirano, iz čistih platnenih niti.
Podjetje za indstr. potrebščine
KATTNER & CO., Građec (Graz) 23.
Dobavljamo vse tehnične predmete. Izvoznice preskrbimo mi.

LF NZ BREZNIK

učitlj Glasbene Matice in edini
zapis sežni izvedenec dež. sodišča.

Največja in najposvabnejša tvrdka in izpo-
sojevanilna klavirjev, pianinov in harmonijev.
(Pöster, Bösendorfer, Hitzman, Stelzhamer itd.)

Velikanska zaloga vseh glas-
bil, muzikalij in strun ::

LJUBLJANA,

Kongresni trg. št. 15.

(Nasproti nunške cerkve).

Popravila in ugaševanja
strokovnjaka in cano.

Srbečko, hraste, lišaje
odprtani prav negle dr. Fleisch-a. Izvir. postav. varovanje „SEARA-
FON“ - močilo. Popolnoma brez doba in ne mazlo. Poskusni
loček K 3—, vankl K 5—, porcija za rodbino K 12—.
— Dr. E. Fleisch's Kremn-Sportivo (1917), Rost Spreta. —
Zalog za Ljubljano in okolico: Ljubljana, port. sistem „Salomon“,
Ljubljana, Mestna vrg. 2028
Posor na varovanje znakom „SEARAFON“ 100

! SVETLA!
Baterije, žarnice, elektrotehnični predmeti, (izdelek svetovne slovenske
tvornice). Generalna predstavnica za en gros v kraljestvu SHS
JANKO POGACAR, ZAGREB, 1882
čaščno Ljubljana, Ilirska ulica št. 29/I.

Prostovoljna dražba.

V Cekinovem gradu v Sp. Šiški, Celovška cesta št. 70. pro-
dajalo se bo dne 2 in 3 maja od 9—12 dopoludne in 3—6 pop.
razno pohištvo, 1 soba za gospoda, 2 salonski garnituri, nove in
stare slike, okvirji, različne antikvitete, 1 „Alfa-separat“ 2 kolesi
in drugo.

Žvepleno kopališče
Varaždinske toplice (Hrvatska)

Zelenčko in počna postaja, telefon, brzov.

Nov zdraviliščni hotel (svratišče). — Elektr. razsvetljava.

Staroznane, radioaktivne zdravilišča z žveplom (Schwefel-Ther me) + 500 C.

pripre-
čeno proti protinu, revmatizmu, iščasu i. t. d.

Zdravljavo s pitno vodo in kopališčem v vrata, grlu, prsih,
jetrih, zaleden in črevomnih boleznih. Elektr. masaže, blazine,
ogljikove kise in solinice kopeli. — Odprto celo leto. — Krašna otokica.

Med oprema. Novi hoteli. Prospekti gratis. Zdravlj. zdravnik Dr. J. Lochert.

Javna dražba

toplokrvnih plemeninskih kobil

iz kobilarne v Račjem bo dne 28. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne
v žrebčarni na Selu pri Ljubljani.

Dražbe se smejo udeležiti te priznani rejci iz okr. glavarstev
Krško, Novo mesto in Črnomelj. Izkazati se morajo s potrdilom
županstva.

Oddelek za kmetijstvo deželne vlade

v Ljubljani, dne 25. aprila 1919.

Načelnik: Prelat Kalan I. r.

Velika izbira slamnikov
po najnižjih cenah.

ROZI FABČIĆ
Rimska cesta 6.

V zalogi najfinješi modeli
in vedno novi žalni klobuki.

Izdaje se v skup

kupališčno svratišče

u Daruvatu (Slavonija) Prvovrstni po-
sao, otvoren kroz cijelu godinu. Re-
flektira se samo na prvorazrednoga
gostioničara sa 50—100.000 K poslov-
nog kapitala. Reflektanti sa neito
vlastitog inventara imadu prednost:
Upiti i ponude upravljaju se na Dar-
uvatelsku kupalištu Daruvat. 4340

Gospodarska pisarna

Dr. IVAN ČERNE
Ljubljana,

Milštni cest. 6. (Visa-tis. ljud. ljud.)

Bančna komisija, posojila,
inkaso, trgov. informacije,
financiranja, saniranja, trg.
poravnave, promet z ne-
premičinami in podjetji,
uprava premoženj, vterja-
vanje dogovor, izvedenjska
mnina, bilance, cenične.

Tel. 37. Ura delja 8—1/2, 3—5. Zadovoljstvo prispolj.

Priporoča se tvrtka:

Josip Petelinč

Ljubljana Sv. Petra nasip št. 7.

Tovarniška zalog za vlasnik stavov in njih posameznih delov,
še in oja, ter drugega galantoričnega izmodnega blaga.

VINO, slivovko, rum itd.
nudim po najnižjih cenah.

KUPUJEM suhe gobe, dobre vreče in želod.
M. RANT, KRAJN.

STANOVANJE

500 K

nagrade dobi, kdor preskrbi družini treh oseb stanovanje z
dvema ali tremi sobami. Ako hoče dobi lahko namesto
denarja tudi drugo blago, modno, premog, drva. Pomube
na Ivana Rahne, Špednja Šiška, Poljska ul. št. 268.

Št. 6775

Razglas.

Leseni most čez Mali Graben na koncu Opekarške ceste pri
mitnici je v nevarnem stanju in potreben obsežnega popravila.

Vsled tega bode most od 25. aprila 1919 nadalje za dobo
popravljanja za vsak promet popolnoma zaprt, na kar se občinstvo
upozorja.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 25. aprila 1919.

DARUVAR

Mineralno i blatno
kupalište.

Radioaktivni topil izvori. Najuspodnejje li-
ječenje: reumatizma, iščasa, posljedica
od raznih ozljeda, ženskih bolesti, slabo-
krnosti i opće slabote. 3707

Ugodno ljetovalište.

Dobra opskrbna!

Cijelu godinu otvoreno. — Glavna sezona od svibja do rujna.

ing. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavnini inženir.

Specijalno stavn. podjetje za betonske, železobetonske in vojne zgradbe
v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabu vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in
železobeton. jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja,
skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in
vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrt stavnih inženirske stroke.

Tehnična mnenja. Zastopstvo strank v tehničkih zadevah.

Promet z Nemško Avstrijo.

Transporti s spremstvom in brez njega, prekrbitev prevoza, uvozice in izvozice, akreditivi.

Za jugoslov. transportske lastne odpravilnice v Lipnici (Aro)

Adolf Blum & Popper

Internacionalna Špediterja Dunaj (Wien) II., Taborstrasse 22.

Lastne hiše v Anversi, Uštek (Češko), Berlinu, Bremenu, Budapešti, Reki, Ham-

burgu, Londonu, New Yorku, Pasovi, Pragi, Skalmierzycach, Dečinu na Labi, Varšavi.

Za vse hiše naslov za pisma „Adolf Blum & Popper“.

Brzjavke: Blumoff.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dejavnika glavnica 15.000.000,- krov.

Prijave na 4% posojilo na državne bone kraljestva SHS.

Sprejema član sindikata donarnih zavodov

Upravljanje se vrši od 23. aprila
do 8. maja 1919. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Splitu, Sarajevu, Celju in Mariboru.

Reservni fond 4.000.000,- krov.

Upravljanje se vrši od 23. aprila
do 8. maja 1919.